

Подржан од

**ПРОГРАМ ОБУКЕ
ЗА СТЕЧАЈНЕ
УПРАВНИКЕ АГЕНЦИЈЕ
ЗА ЛИЦЕНЦИРАЊЕ
СТЕЧАЈНИХ УПРАВНИКА**
У САРАДЊИ СА ЕВРОПСКОМ
БАНКОМ ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ

**РАДНА СВЕСКА 2:
ЕТИКА И ПРОФЕСИОНАЛНИ СТАНДАРДИ
У СТЕЧАЈНОМ ПОСТУПКУ**

СРБИЈА

МАРТ 2024

Локални правни консултант

ANDRIĆ
ATTORNEYS AT LAW

© ЕВРОПСКА БАНКА ЗА ОБНОВУ И РАЗВОЈ, 2024

Сва права задржана. Репродукција и ширење материјала који се налазе у овој публикацији ради образовних или других некомерцијалних сврха дозвољени су без претходне писмене дозволе власника ауторских права, под условом да се извор потпуно наведе и да се обавештење пошаље на: LITRestructuring@ebrd.com.

Садржај ове публикације одражава мишљења појединих аутора и не одражава нужно ставове ЕБРД-а. Термини и имена коришћени у овој публикацији за обележавање географских или других територија, политичких и економских група и јединица, не представљају и не треба да се тумаче као изрази или непосредни или подразумевани став, одобрење, прихватање или изражавање мишљења Европске банке за обнову и развој или њених чланова о статусу било које државе, територије, групе и јединице, или одређивању њених граница или суверенитету.

ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА

Речник	4
1. Увод и циљеви обуке	7
2. Зашто су етички стандарди важни	7
3. Разлике између етике и професионалних стандарда	10
4. Стандарди поступања стечајних управника – правна регулатива Србије	12
5. О начелима кодекса етике за стечајне управнике у Србији кроз практичне примере	14
6. Еволуција принципа за формални етички кодекс и професионалне стандарде у међународној пракси	23
7. Етика и професионални стандарди као део широког регулаторног оквира	26
8. Дисциплински поступак и мере у Србији	27
9. Дисциплински поступак кроз судску праксу Републике Србије због повреда кодекса етике и стандарда професионалног поступања	31
10. Студије случаја	47
11. Дисциплинске санкције у међународној пракси	50
12. Закључак	52
13. Библиографија	53
14. Аутори и сарадници	55

ДЕФИНИЦИЈЕ ПОЈМОВА

Термин	Дефиниција
Процена реорганизације пословања	је процена система стечаја из 38 економија пословања ЕБРД-а која је извршена од стране ЕБРД у периоду од од 2020. до 2022. године и доступна на: < www.ebrd-restructuring.com >.
Међународни стечај	је када су закони о стечају више од једне државе укључени у процес стечаја, нпр. у околностима када дужник има имовину у више од једне државе.
ЕБРД	означава Европску банку за обнову и развој.
ЕБРД земље пословања	односи се на земље/привреде у које ЕБРД улаже, детаљно на: https://www.ebrd.com/where-we-are.html .
Директива Европске уније о превентивном реструктурирању	означава Директиву (ЕУ) 2019/1023 Европског парламента и Савета од 20. јуна 2019. о оквирима за превентивно реструктурирање, о отплати дугова и дисквалификацијама и о мерама за повећање ефикасности поступака у вези са реструктурирањем, несолвентношћу и отплатом дуга.
Уредба Европске уније о несолвентности	значи Уредба Савета Европе (ЕЦ) 2015/848 од 20. маја 2015. о поступцима у случају несолвентности (уз измене).
Група	за потребе Процене стечајних управника, земље су подељене у различите групе према њиховом главном регулаторном систему за професију стечајних управника. То укључује Групу 1 (саморегулаторна организација), Групу 2 (агенција или одељење са регулаторном одговорношћу за професију стечајних управника), Групу 3 (владино министарство коме су поверена регулаторна овлашћења) и Групу 4 (без посебног регулаторног тела или активног учешћа владе) земаља.
ИНСОЛ Europe	означава Међународно удружење стручњака за реструктурирање, несолвентност и стечај.
Несолвентност	је неспособност друштва да плати своје дугове, што се обично показује или тестом тока готовине (тј. неплаћање обавеза по доспећу) или тестом биланса стања (тј. обавезе премашују вредност имовине). Неке јурисдикције омогућују неку (или неке) поступке реорганизације само уколико су друштва већ несолвентна или су у претећој несолвентности у блиској будућности.
Стечајни управници	су централне личности у већини система стечајног права и професионалци, често лиценцирани, који су задужени за различите одговорности као што су управљање пословањем дужника и припрема планова реорганизације до признавања потраживања поверилаца, продаја дужниковог пословања или имовине и расподела прихода. У неким земљама, правна лица могу обављати улогу стечајних управника.

Термин	Дефиниција
Поступци у случају несолвентности	(понекад се називају стечајним поступцима) су формални законодавни процеси који се разликују у зависности од надлежности, али обично започињу након што суд одобри захтев за покретање стечајног поступка. Поступци због несолвентности често намећу ограничења у пословању дужника и његовом управљању и у могућностима поверилаца да наплате потраживања и генерално се карактеришу или као поступци реорганизације или банкротства .
Процена стечајних управника	је процена међу јурисдикцијама професије стечајних управника у 27 ЕБРД земаља које је ЕБРД спровела од 2012. до 2014. године, доступна на: https://www.ebrd.com/sites/Satellite?c=Page&cid=1395277175709&pagename=EBRD%2FPage%2FArchive .
Извештај Универзитета у Лајдену	означава извештај Универзитета у Лајдену који је наручио ИНСОЛ Europe о „Европским принципима и најбољим праксама за стечајне управнике, Извештај III: Извештај о принципима и најбољим праксама за стечајне управнике у Европи“ из септембра 2014. године
Банкротство	је формални поступак у складу са којим се именује стечајни управник да управља пословима и имовином дужника, да уновчи имовину тог дужника и да расподели приходе од отуђења имовине међу повериоцима, по редоследу приоритета утврђених законом.
Професионално удружење стечајних управника	означава групу особа (често предвођених стечајним управником) која делује у интересу професије стечајних управника. Професионално удружење стечајних управника често има неку меру надзора или контроле над праксом стечајног управника.
Принцип <i>pari condition creditorum</i>	односи се на једнак третман (или недискриминацију) поверилаца. Ако закон дозвољава одређених преференција за неке категорије поверилаца, то неће нужно утицати на принцип једнаког третмана поверилаца.
<i>Pari passu</i> принцип	односи се на принцип да у стечају сви необезбеђени повериоци равноправно учествују у свим расположивим средствима дужника сразмерно потраживању сваког повериоца.
Призната професионална тела (РПБ)	су независна професионална тела призната од стране државног секретара Велике Британије и регулисана од стране Службе за несолвентност, у сврху овлашћивања својих чланова да делују као стечајни управници.
Реорганизација	се често користи наизменично са реструктурирањем и представља процес који има за циљ решавање финансијских потешкоћа дужника у циљу спречавања стечаја и обезбеђивања одрживости пословања. Процедура реорганизације некад укључује именовање стечајног управника и укључује све формалне законодавне процедуре за обнављање финансијске стабилности, укључујући било коју рану, превентивну или унапред припремљену реорганизацију.
Планови реорганизације	су споразуми који су осмишљени са циљем да поврате солвентност дужника кроз реорганизацију његових финансијских обавеза, а које обично предлажу већински повериоци и/или одобравају судови.

Термин	Дефиниција
Унапред припремљени планови реорганизације	су споразуми који се или унапред договарају или унапред изгласавају од стране поверилаца (у зависности од јурисдикције) и након тога подносе суду на формалну потврду. У зависности од јурисдикције унапред припремљени планови реорганизације могу укључивати репрограм обавеза и/или уновчење имовине друштва.
Обезбеђени повериоци	означава повериоце чија су потраживања обезбеђена било којом врстом обезбеђења/залоге: личним (обавеза која се може извршити против неког лица, нпр. јемство), стварним (који је везан за имовину без обзира на то коме припада имовина) или било којим другим обезбеђењем (други начини обезбеђења поверилаца без конституисања залогe). У неким законима, на пример у Србији, не сматрају се сва претходно наведена средства као средства обезбеђења поверилаца.
Саморегулаторна организација	означава организацију која врши регулаторна овлашћења над професијом стечајних управника.
Трећа лица	су физичка или правна лица осим дужника. У неким случајевима то могу бити повезана лица са дужником, или са лицима која су дала обезбеђење у корист дужника.
Поступак добровољне ликвидације	је формални поступак несолвентности у Уједињеном Краљевству према члану 84 Закона о несолвентности из 1986. према којем директори несолвентне компаније могу добровољно да одлуче да ликвидирају или распусе компанију, без потребе за судским налогом.
Кодекс етике за стечајне управнике или Кодекс	Кодекс етике за стечајне управнике објављен у "Службеном гласнику Републике Србије" бр. 11/2010 од 05.03.2010. године.
Закон о стечају	Закон о стечају објављен у "Службеном гласнику Републике Србије" бр. 104/2009, 99/2011 – други закон, 71/2012 – Одлука УС РС, 83/2014, 113/2017, 44/2018 и 95/2018.
Закон о агенцији за лиценцирање стечајних управника или Закон о АЛСУ	Закон о агенцији за лиценцирање стечајних управника објављен у „Службеном гласнику Републике Србије“ бр. 84/2004, 104/2009 и 89/2015
АЛСУ	Агенција за лиценцирање стечајних управника.

1. УВОД И ЦИЉЕВИ ОБУКЕ

1. Професионална етика

1.1. Важност професионалне етике у стечају је наглашена у већини међународних законодавних водича и радова о водећим праксама у стечају, посебно у погледу понашања стечајних управника.

1.2. Професионална етика се може односити на личне квалитете и стандарде појединца, или на кодекс понашања који стечајном управнику намеће спољно тело, као што је регулатор.

1.3. Овај материјал ће пружити синтезу водеће праксе изведене из међународног законодавства и домаће регулативе и праксе, покривајући:

1.3.1. разлике између етике и професионалних стандарда;

1.3.2. стандарди понашања који се захтевају од стечајних управника;

1.3.3. еволуцију кључних принципа иза етичких стандарда;

1.3.4. поступак у случају кршења етичког кодекса од стране стечајних управника;

1.3.5. релевантну судску праксу; и

1.3.6. студије случаја.

2. Циљеви обуке

2.1. До краја овог материјала, имаћете разумевање и преглед:

а. зашто је професионална етика кључни индикатор учинка за професију стечајних управника;

б. како регулаторна структура може да подржи примену професионалног кодекса понашања;

в. зашто су етички стандарди фундаментални за ефикасан стечајни поступак; и

г. принципа по којима су регулисани етика и професионални стандарди у Србији.

2. ЗАШТО СУ ЕТИЧКИ СТАНДАРДИ ВАЖНИ

2.1. Генерално, кодекс професионалне етике често постоји у секторима у којима су појединци изложени потенцијалним ризицима, укључујући финансијске ризике. У неким делатностима, закон спроводи етички кодекс, као што су здравствени и финансијски сектори. У другим делатностима, спровођење етичких правила води професионално удружење. Етички кодекс стечајних управника у неким државама уређује се правним актима државних органа, а у неким правним актима професионалних удружења. Постоји у неким државама и подела надлежности између оних који доносе и оних који надзиру спровођење етичког кодекса. Етички кодекси су важни за постављање стандарда јер пружају смернице које помажу стечајним управницима и професионалном удружењу да одлуче да ли су одређена понашања прихватљива и помажу у процесу доношења одлука. Етички кодекси такође постављају очекивања у погледу понашања. Као резултат тога, они помажу да се ублаже ризици и заштите учесници у поступку од неетичких радњи стечајних управника које могу довести до настанка штете.

2.2. Примери професија које имају етички кодекс укључују:

2.2.1. адвокате;

2.2.2. лекаре;

2.2.3. финансијске саветнике; и

2.2.4. наставнике.

2.3. Треба напоменути да, како стечајни управници имају обавезу да се старају о странама на које утиче стечајни поступак, етички кодекс је за њих од суштинске важности да би се осигурало поштовање стандарда поступања и да би се улило поверење у професију стечајног управника. Ово помаже да се осигура да све стране укључене у стечајни поступак добију правичан и једнак третман, као и ефикасну услугу.

2.4. Циљеви ефикасног стечајног поступка

2.4.1. У разматрању зашто су етички и професионални стандарди у стечају важни, неопходно је да се вратимо на прве принципе, који су наведени у документу са упутствима Међународног монетарног фонда (ММФ) „Уређен и ефикасан поступак у случају несолвентности“ (1999) (ММФ, 1999).

2.4.2. У одељку „Општи циљеви и карактеристике стечајних поступака“ ММФ поставља два главна циља стечајних поступака, а то су:

- а. расподела ризика међу учесницима тржишне економије на предвидив, правичан и транспарентан начин; и
- б. заштита и максимизација вредности у корист свих заинтересованих страна.

2.4.3. **Правична расподела ризика међу заинтересованим странама** је важна да би се ушло поверење зајмодавцима и добављачима да ће им бити омогућена законска заштита ако друштво пропадне због неликвидности. Ако се управљање стечајним поступком сматра неправичним или подложним злоупотребама, то ће вероватно довести до тога да зајмодавци и добављачи изгубе поверење и буду мање спремни да снабдевају робом или дају кредите због ризика од финансијске изложености и губитка.

2.4.4. **Предвидивост** значи да се прописи који се односе на стечај морају доследно примењивати. Ово омогућава заинтересованим странама да правилно процене и управљају ризиком одлуке о позајмљивању, улагању или снабдевању робом у одређеној трансакцији.

2.4.5. **Транспарентност** је важна како би повериоци добили адекватне информације о вођењу стечајног поступка и да би се уверили да све стране имају једнак третман у складу са прописима.

2.4.6. Сваки од ових принципа треба да се позабави формулисањем стечајног законодавства и вођењем поступка за постизање другог превасходног циља стечајног поступка, а то је заштита и максимизирање вредности у најбољем интересу свих заинтересованих страна и привреде уопште.

2.5. Улога стечајних управника

2.5.1. Стечајни управници су централне личности у стечајним поступцима као личности који ће управљати имовином односно уновчити имовину дужника.

2.5.2. У Уредби Европске уније о несолвентности (Уредба, 2015:31) стечајни управници су дефинисани на следећи начин:

“ ‘ било које лице или тело чија је функција, укључујући на привременој основи, да:

- (i) верификује и признаје потраживања пријављена у стечајном поступку;*
- (ii) заступа колективне интересе поверилаца;*
- (iii) управља, у потпуности или делимично, имовином дужника;*
- (iv) уновчава имовину из тачке (iii); или*
- (v) надгледа вођење дужникових послова .”*

и наводи по земљама у Анексу Б називе различитих типова стечајних управника.

2.5.3. Улога стечајних управника је широка и може обухватити поступке са веома различитим циљевима: санација дужника или ликвидација дужниковог пословања. У зависности од јурисдикције, стечајни управник такође може имати улогу у саветодавним услугама или процесима пре стечаја (нпр у Србији у унапред припремљеним плановима реорганизације стечајни управници могу бити именовани као независна стручна лица која прате спровођење унапред припремљених планова реорганизације, такође својим знањем и искусством у неким случајевима могу и помагати у изради самих унапред припремљених планова реорганизације).

2.5.4. У свим случајевима, улога коју игра стечајни управник је кључна у одређивању исхода поступка и намирења поверилаца. Стечајни управник такође може бити одлучујући у успешном наставку пословања, што су питања од највеће важности за привреду и друштво.

2.5.5. У обављању својих дужности стечајни управник је посебно одговоран да обезбеди да се прописи који се односе на стечајне поступке примењују доследно и ефикасно. Као такав, стечајни управник мора да поседује низ важних квалитета и мора:

- а. бити одговарајуће квалификован у смислу знања и стручности; и
- б. демонстрирати непристрасност и интегритет.

2.5.6. **Стечајни управник- квалификације**

- а. Што се тиче квалификација, у зависности од јурисдикције и локалних регулаторних захтева, стечајни управници могу бити из различитих професионалних дисциплина. Нпр. у Србији то могу бити само лица која имају високу стручну спрему док Закон о стечају не прецизира конкретну струку (у пракси су то најчешће економисти, понекад правници).
- б. Релевантне квалификације представљају основу за развој компетентне професије. С обзиром на то да рад стечајног управника захтева различите вештине, право, финансије, економија и/или бизнис могу потенцијално бити подједнако прихватљиве квалификације.
- в. Стечајни управник са правним искуством ће можда морати да запосли саветнике са финансијским или пословним компетенцијама, а стечајни управници који имају искуство у финансијама и пословању ће вероватно требати правне стручњаке или саветнике, посебно имајући у виду судску природу система стечаја у многим јурисдикцијама. У многим јурисдикцијама, специјалистички испити се такође морају полагати да би се квалификовали као стечајни управници и често се од кандидата тражи да имају добар преглед правних, финансијских и пословних питања, без обзира на њихову професионалну позадину и квалификације.

2.5.7. **Дефиниција непристрасности и интегритета**

- а. Непристрасност значи да би доношење одлука и просуђивања од стране стечајних управника требало да се заснива на објективним и релевантним критеријумима, без пристрасности или предрасуда, чиме се све стране третирају правично.
- б. У етици, интегритет се посматра као поштење и истинитост нечијих поступака и да су они у складу са принципима и вредностима којих се држе.
- в. Приступ етичком управљању заснован на интегритету комбинује поштовање прописа са нагласком на одговорности за етичко понашање. Иако се етички кодекси могу разликовати по садржини и обиму, сви теже да дефинишу водеће вредности, тежње и обрасце мишљења и понашања професије.
- г. Стечајни управник треба да покаже независан, неутралан приступ повериоцима, као и поштовање принципа стечајног поступка, укључујући принцип *pari passu* (једнако рангирање поверилаца) и *par conditio creditorum* (једнак третман поверилаца) који чине главне принципе свих закона о стечају.

2.5.8. **Дужност старања**

- а. Смернице ММФ-а даље наглашавају како је улога стечајних управника кључна у обезбеђивању да се стечајни поступак води у складу са прописима и постизању максималне вредности за све заинтересоване стране.
- б. Један од кључних принципа који произилази из смерница ММФ-а је дужност старања и потреба да стечајни управници обављају своје задатке са интегритетом и непристрасношћу како би се испунили кључни циљеви стечајног поступка. Препоручује се стварање регулаторног система како би се осигурало да се ови стандарди поштују.

3. РАЗЛИКЕ ИЗМЕЂУ ЕТИКЕ И ПРОФЕСИОНАЛНИХ СТАНДАРДА

3.1. Као што је илустровано у Одељку 2.5.7, неопходан атрибут стечајног управника је да се понаша са интегритетом и непристрасношћу како би испунио кључне циљеве стечајног поступка.

3.2. Интегритет се може сматрати личним квалитетом; међутим, он је фундаменталан и за професионално понашање. Од стечајног управника се често тражи да користи своје објективно расуђивање или дискреционо право, а ако недостаје интегритет, то може довести до лошег професионалног понашања, погрешних радњи, па чак и криминалних активности. Као што ћемо утврдити у овом одељку, често постоји одређено преклапање или међусобна повезаност између професионалних стандарда и етике.

3.3. У 2013. години, ИНСОЛ Europe је предложио подршку за примену Европске уредбе о несолвентности у пракси тако што је израдио нацрт смерница за стечајне управнике.

3.4. У том циљу, ИНСОЛ Europe је ангажовао Универзитет у Лајдену да осмисли скуп (необавезујућих) принципа и најбољих пракси за стечајне управнике у Европи.

3.5. **Извештај Универзитета Лајден** (Leiden Report, 2014) тврди да:

„23. Професионални стандарди су у основи способности стечајног управника да обавља своје дужности са задовољавајућим резултатом за све укључене стране.“

3.6. Међутим, подела између „етике“ и „професионалних стандарда“ није увек сасвим јасна. Уопштено говорећи, етика су лични морални принципи које се од стечајног управника такође очекује да следи у свом професионалном животу, док су професионални стандарди формална правила понашања утврђена законом или правилима професионалног удружења.

3.7. Извештај Универзитета у Лајдену појашњава разлику између етике и професионалних стандарда на следећи начин:

Извод из извештаја Универзитета у Лајдену III: Изјава о принципима и најбољим праксама за стечајне управнике у Европи (Leiden Report, 2014:17)

Уводни коментари

„Извештај II утврђује да су Принципи ‘стандарди понашања’ што значи да они упућују стечајног управника на став и понашање. Стога принципе треба читати заједно са најбољим праксама. Тамо где принципи дају апстрактне норме, најбоље праксе ће обезбедити више практичних детаља формулисањем одређене радње. Ипак, принципи су увек водећи.“ Систем је дакле заснован на принципима.

3.8. Морални принципи и етичко понашање који се најчешће помињу у упутствима у вези са препорученом праксом за стечајне управнике укључују:

- а. **Интегритет**, што значи да је стечајни управник директан и поштен;
- б. **Објективност**, укључујући непристрасност и независност, што значи да стечајни управник не дозвољава пристрасност, сукоб интереса или непримерен утицај трећих лица на његове професионалне или пословне одлуке, те да се искључиво руководи интересима имовине;
- в. **Поверљивост**, што значи да стечајни управник поштује поверљивост информација добијених као резултат именована и избегава злоупотребу поверљивих информација (тј. информација које нису јавно доступне или којима јавност има само ограничен приступ); и
- г. **Професионална компетенција**, што значи да стечајни управник (иако није нужно правник по образовању) има довољно знања о прописима о стечају, заједно са разумевањем финансијских и комерцијалних питања да ефикасно обавља своју улогу (или довољно знања о финансијским и комерцијалним питањима, ако има правно образовање).

3.9. Етичка правила и смернице могу се дефинисати у Етичком кодексу за стечајне управнике, који је обавезујући за чланове професионалног удружења. Етичка правила такође могу бити део Кодекса понашања који регулише професионалне стандарде.

3.10. Професионални стандарди се односе на понашање које се захтева од стечајног управника приликом управљања стечајном масом, укључујући управљање продајом имовине и извештавање повериоцима.

3.11. И етички кодекс и професионални стандарди/кодекс понашања често утврђују национални регулатори или професионално удружење стечајних управника. У неким земљама, одредбе које се односе на професионалне стандарде и етичко понашање које се очекује од стечајних управника могу се такође наћи у примарном законодавству.

3.12. Принципи ЕБРД за стечајне управнике (2021.) (ЕБРД, 2021.) утврђују стандарде професионалног понашања који се захтевају од стечајних управника, а који се примењују на све аспекте управљања стечајном масом. Они препоручују да професионални стандарди буду део свих регулаторних оквира.

Извод из ЕБРД-а: Принципи за стечајне управнике (2021) (ЕБРД, 2021:13)

Принцип 6: Стандарди професионалног понашања

[...]

Сходно томе, закон и, где је то примењиво, професионални кодекс понашања за стечајне управнике, требало би да:

(а) обезбеди опште стандарде који су кључни за правилно професионално обављање дужности стечајног управника

Они ће успоставити опште стандарде које стечајни управник треба да поштује у сваком поступку стечаја. Они треба да укључују обавезу поштовања принципа интегритета, објективности и професионалне компетенције. Од стечајног управника би требало захтевати да поступа са дужном пажњом, према свом најбољем знању, ревностно и у интересу свих заинтересованих страна у поступку стечаја. Такође би требало да постоји захтев да стечајни управник реагује брзо и да се придржава релевантних рокова утврђених законом.

(б) регулише сваки сукоб интереса

Стечајни управници не би требало да прихвате именована у поступцима стечаја када би то довело до сукоба интереса и компромитовало њихову објективност или независност, а самим тим и њихову способност да ефикасно балансирају интересе различитих група заинтересованих страна. [...]

(в) регулише стандарде који се односе на:

- припрему извештаја од стране стечајних управника; [...]
- почетно прикупљање и чување имовине; [...]
- наставак пословања дужника или делова пословања након покретања стечајног поступка (када је то примењиво); [...]
- вођење евиденције; [...]
- сазивање и вођење скупштина поверилаца; [...]
- продају и друго располагање имовином; [...]
- садржај плана реорганизације [...]

4. СТАНДАРДИ ПОСТУПАЊА СТЕЧАЈНИХ УПРАВНИКА – ПРАВНА РЕГУЛАТИВА СРБИЈЕ

4.1. Скуп етичких правила и принципа који прописују правила понашања по којима су стечајни управници дужни да поступају у обављању послова из свог делокруга у Србији су груписани у посебном пропису - Кодексу етике за стечајне управнике.

4.2. Кодекс етике прописује неколико основних начела поступања:

- а. професионалну оспособљеност, савесно и благовремено испуњавање обавеза прописаних законом и одговарајућим подзаконским актима, као и самим Кодексом;
- б. објективно, независно и непристрасно поступање у стечајном поступку;

в. поштовање поверљивости информација о којима стечајни управник има сазнања;

г. професионално поступање и искључење сукоба интереса.

Разлике између етике и професионалних стандарда

4.3. Из горе наведених начела се види да се професионална оспособљеност тј. професионални стандарди по којима је стечајни управник дужан да поступа преплићу односно представљају саставни део Кодекса етике и да од њега нису стриктно одвојени. То значи да савесно испуњавање законом прописаних обавеза и дужности, у законом прописаним роковима и са дужном професионалном пажњом представља једно од самих начела Кодекса.

4.4. Питање које се у пракси намеће је шта стечајни управници треба да предузму да би овако широко постављени стандард "професионалне оспособљености у реалности испунили.

4.5. Како би се одговорило на ову дилему мора се прво одговорити на питање шта је то "професионална оспособљеност" стечајног управника односно шта су његова главна задужења у поступку стечаја за која Кодекс захтева да буду обављана у складу са прописаним роковима и на професионалан начин.

4.6. У Закону о стечају наведена су задужења стечајног управника су наведена који предвиђа чак 19 посебних задужења те поред тога наводи да стечајни управник обавља "и друге послове који су од интереса за успешно спровођење стечајног поступка". Дакле, с обзиром на велики број задужења која су пред њега постављена може се лако закључити да стечајни управник мора поседовати и велики број вештина и стручног знања како би таква задужења успешно савладао.

4.7. Знања и вештине које једно лице мора имати да би могло добити лиценцу за обављање послова стечајног управника прописује Закон о стечају. Наведени закон у погледу професионалних квалификација лица не прописује неку конкретну професију као услов за лиценцирање већ наводи (између осталих услова) да лице мора имати високу стручну спрему и положен стручни испит за стечајног управника. Најчешће, стечајни управници долазе из редова економиста или правника (иако то не мора увек бити случај). Међутим, из које год професије да долазе, стечајним управницима ће готово увек бити потребна надокнада разних вештина и знања које ће им бити неопходни за успешно вођење поступка стечаја. У том смислу поред професионалних знања које сам стечајни управник мора поседовати и унапређивати континуираним обукама и стручним усавршавањем, он мора поседовати и посебну врсту објективности која ће му помоћи да процени и сагледа области и радње које не може самостално спроводити и где не може поступати сам већ му је неопходно ангажовање стручних лица. Ова стручна лица су најчешће из редова рачуновођа, књиговођа, адвоката, проценитеља итд. Ова лица стечајни управник ангажује уз сагласност стечајног судије али то не утиче на чињеницу да је и даље одговоран да врши надзор над њиховим радом како би се осигурало да и наведена лица поступају по истим принципима етичког кодекса и професионалним стандардима какви се захтевају и од стечајних управника.

4.8. Овим се само наглашава висок степен друштвене одговорности који посао стечајног управника носи. Конкретизација последице пропуштања дужног надзора над ангажованим лицем прописана је Законом о стечају којом је уређено да за штету коју учине стручна лица која је ангажовао стечајни управник, стечајни управник одговара ако је штета настала услед пропуштања стечајног управника да изврши надзор над њиховим радом. Без обзира на стилизацију одредбе којом се наводи да је стечајни управник дужан да за ангажована лица спроведе одговарајућу обуку, то не значи да је дужан да плаћа похађање обуке за стечајног управника, семинаре, конференције, обезбеђује литературу. Пожељно јесте, уколико има средстава, али свакако није и обавеза. Под обезбеђивањем одговарајуће обуке, сматра се да запосленог „учи“ послу, преноси му одговарајућа знања, вештине и искуства, даје смернице за обављање послова за које је ангажован и припрема га за самосталан рад за овај посао, уколико је то лице за тако нешто заинтересовано.

4.9. Дакле, сагледавајући како важеће прописе тако и праксу поступања, да би једно лице могло обављати послове стечајног управника са аспекта професионалних стандарда потребно је да:

- а. Лице има високу стручну спрему и положен стручни испит,
- б. Да континуирано усавршава своје професионалне вештине како кроз праксу тако и кроз курсеве и обуке које организује АЛСУ као професионална агенција, судови, домаће и међународне организације,
- в. Да објективно процени послове и задужења које не може самостално обављати и за које ће ангажовати одговарајуће професионалне сараднике,
- г. Да са пажњом стручњака врши надзор над лицима које је ангажовао, те да се стара да се и за та лица, по потреби, спроведе одговарајућа обука.

5. О НАЧЕЛИМА КОДЕКСА ЕТИКЕ ЗА СТЕЧАЈНЕ УПРАВНИКЕ У СРБИЈИ КРОЗ ПРАКТИЧНЕ ПРИМЕРЕ

5.1. Професионална оспособљеност

5.1.1 Члан 3. Кодекса етике за стечајне управнике носи наслов „Професионална оспособљеност” и гласи:

„Стечајни управник је у обавези да послове обавља на професионалан начин, савесно и благовремено, као и да одржава ниво професионалног знања и вештина потребних за обављање тих послова.

Ниво професионалног знања и вештина стечајног управника се одржава кроз ангажовање у непосредној пракси и кроз обавезу континуираног усавршавања учешћем на стручним скуповима и обукама које организује Агенција за лиценцирање стечајних управника (у даљем тексту: Агенција), или судови, домаће и међународне професионалне асоцијације и удружења стечајних управника, а које препоручи Агенција.

Стечајни управник је дужан да обезбеди да се над радом лица која он запосли ради спровођења активности из делокруга послова стечајног управника врши одговарајући надзор и за иста спроведе одговарајућа обука.”

5.1.2 Сам наслов „професионална оспособљеност” указује на то да се од стечајног управника очекује да је оспособљен да као професионалац обави посао за који је именован. Дакле, стечајни управник је дужан да послове у стечајном поступку обавља на професионалан начин. Професионално значи обављати посао као професионалац, а професионалац се дефинише као онај који се неким послом бави као професијом. Суштински, хтело се рећи да свој посао стечајни управник треба да обави зналачки, квалификовано, спретно, обучено. Проблем који постоји у пракси је тај што стечајни управник, ма колико да професионално приступа свом позиву, не може за сваки стечајни предмет да испуни прописани стандард.

Професионална компетенција и стручност

5.1.3 Нпр., стечајни управник који је на почетку каријере, именован је у стечајном поступку у ком се стечајни дужник бавио делатношћу која му је страна. У стечајној маси нема довољно средстава за ангажовање додатних стручних лица иако постоји воља стечајног судије да дâ сагласност на њихово ангажовање. Проблем је што је делатност специфична, стручњаци из те области су дефицитарни, тражени су и немају

интереса да чекају да буду исплаћени тек кад се новчана средства обезбеде у стечајној маси. Чињеница је да би можда неки други стечајни управник могао да предузима конкретне целисходне радње у поступку без одлагања, јер нпр. има одговарајуће стручно знање из области којом се бавио стечајни дужник, има и запослена лица, стручна за наведену област, али именовани стечајни управник то не чини, јер не поседује ни адекватно знање из те области ни логистику/стручну помоћ. Поставља се питање да ли именовани стечајни управник поступа професионално, иако неспорно има жељу да свој посао савесно и у интересу свих учесника у поступку обави.

5.1.4 Одговор би био не. Наиме, стечајни управник од тренутка именовања мора да буде професионално оспособљен за обављање послова који га у стечајном поступку „чекају”. Ако је Кодексом етике прописано да је стечајни управник у обавези да обавља професионално послове из своје надлежности, при чему нису прописани изузеци од овог правила, онда недостатак искуства, знања, средстава, помоћи и ма које друге околности нису извињавајуће и стечајни управник би морао поднети захтев за своје разрешење. Уколико то не учини, ако буде позван на одговорност услед непрофесионалног поступања у дисциплинском поступку, стечајни управник не може избећи одговорност, све и да докаже да је савесно поступао (на време пописао имовину, тражио стручну помоћ, о стању стечајне масе и свим проблемима редовно обавештавао одбор поверилаца и стечајног судију и предузимао друге радње које је обавезан да предузима и за које је био квалификован да их предузме).

5.1.5 Другим речима, у зависности од својих могућности, стечајни управник мора правилно проценити да ли може посао стечајног управника у конкретном стечајном поступку обављати професионално или не. Уколико не може, треба затражити без одлагања разрешење од стечајног судије.¹

5.1.6 Професионална оспособљеност као начело прописује и обавезу за стечајног управника да савесно поступа. То значи да поступа здрушно, вредно, ревносно. Савесно поступање је у корелацији са пажњом доброг стручњака коју стечајни управник мора да има приликом обављања послова у поступку стечаја.

¹ У Приручнику за стечајне управнике за примену националних стандарда и кодекса етике, на стр. 143, наводи се: „Важно је да стечајни управник буде свестан својих предности, мана и ограничења и спреман да на основу тога процени да ли да прихвати именоване или не (и наравно, да ли да се повуче са случаја који постане неочекивано сложен и тежак и превазили његове способности управљања). Још један фактор који може бити релевантан за „професионалну оспособљеност” је обим праксе стечајног управника (или групе стечајних управника) која има везе са ресурсима.”

Примери несавесног поступања

5.1.7 Примера несавесног поступања има више, навешћемо само нека од њих. Нпр., несавесно поступање стечајног управника би било оспоравање потраживања већем броју бивших запослених који су пријавили потраживање на име неисплаћене минималне зараде, само из разлога што није успео све пријаве детаљно да прегледа. На тај начин направио је потенцијално огромно умањење стечајне масе на име судских парничних трошкова, који ће бити још већи ако повериоци ангажују пуномоћнике из реда адвоката. Или оспоравање потраживања бившим запосленим радницима из разлога што стечајни управник сматра да постоје радње стечајног дужника за побијање. Наиме, већем броју радника бивши законски заступник стечајног дужника признао је тужбени захтев у парничном поступку. Наизглед, могло би се закључити да стечајни управник савесно поступа, ако налази да има основа да се радња признања тужбеног захтева побија. Међутим, нема савесног поступања стечајног управника, ако је бивши директор признао тужбене захтеве, јер су у међувремену стигле неколико потврђујућих првостепених пресуда од стране другостепеног суда по жалби, за исти чињенични и правни основ, само за друге раднике. Дакле, већ су се водили такви спорови са другим радницима, изгубљени су и онда је осталим радницима на првом рочишту за главну расправу признао тужбене захтеве ради спречавања увећавања даљих трошкова парничног поступка. Поступање стечајног управника било би несавесно, ако су му наведене правноснажне пресуде других радника о истом чињеничном и правном основу биле познате или могле бити познате, али није желео да их узме у разматрање. Такође би несавесно поступање стечајног управника било и да је наведене пресуде прегледао, али да је остао при ставу да је боље да суд да коначну оцену за сваког појединачног радника посебно. Наиме, ако постоји јасан став жалбеног суда да су потраживања по таквом чињеничном и правном основу основана, нема сврху стварати нове парнице и последично нове издатке за стечајну масу.

5.1.8 Пример несавесног поступања стечајног управника је и када се поднесе предлог за извршење на основу веродостојне исправе за застарели дуг, а да му је при томе, у кореспонденцији са дужником јасно назначено да дужник сматра да је дуг застарео и да ће у случају покушаја наплате потраживања судским путем, истаћи приговор застарелости. Додатни пример несавесног поступања би било и вођење судских поступака против инсолвентног дужника, ако би трошкови поступка обесмислили покушај наплате потраживања. Нпр., уколико стечајни управник утужи дужника за вишемиллионски износ, судске таксе и вештачења створе велике обавезе стечајне масе, на крају се добије спор, али потраживање се никад не наплати. Поставља се онда питање економског оправдања вођења таквог поступка те савесности стечајног

управника. Стечајни управници понекад покрену такве судске поступке како не би створили основ за приговор нпр поверилаца због чега нису покушали наплату неког потраживања. Међутим, када постоји дилема, увек се треба поставити питање каква је корист од конкретног поступка за стечајну масу. За конкретну ситуацију, стечајни управник би требало да постави питање на следећи начин: ако не покренем судски поступак ради наплате потраживања, да ли имам довољно оправдајући разлог за то којим ће, уз адекватне доказе, сваком разумном лицу да буде прихватљив; уколико покренем судски поступак, па стечајни дужник успе у спору, али не наплати потраживање из извршне исправе, већ супротно – драстично умањи стечајну масу на име судских трошкова, за који износ последично остају ненамирени стечајни повериоци у поступку, које ће бити образложење за наведени поступак да сам савесно поступио?

Пример који илуструје значај доступности учесницима у поступку

5.1.9 Несавесно, па и непрофесионално поступање стечајног управника, постоји и када је стечајни управник ретко доступан за заинтересована лица у поступку стечаја, посебно за повериоце (све или одређене повериоце). По страни што је прописана законска обавеза да стечајни управник повериоцима, на њихов захтев, достави све информације које се односе на стечајног дужника, на ток стечајног поступка и на имовину и управљање стечајном масом, у датој ситуацији постоји и несавесност стечајног управника. То, наравно, не значи да без изузетка мора да буде сваком доступан у сваком тренутку, али морао би начелно да буде доступан макар за телефонско контактирање или путем имејла. Наиме, дешавало се у пракси да појединци имају информације од значаја за даљи ток стечајног поступка, нпр., о имовини коју је бивше руководство прикрило или знају коме су вредније ствари отуђене и где се документација о томе налази. Међутим, из разних личних разлога не желе да се писаним путем, преко суда, обрате стечајном управнику, већ желе да информацију доставе на дискретан/ анониман начин. Нејављањем на телефон и начелно недоступношћу за заинтересована лица, стечајни управник несавесно обавља своју дужност, јер не чини све што је у његовој моћи да ревностно обавља свој посао. Не треба пренебрегнути чињеницу да многа лица не познају поступак стечаја, нека од њих немају ни економски интерес да помажу стечајном управнику, јер немају потраживања према стечајном дужнику. Међутим, због нпр. личних односа са директором или власником капитала стечајног дужника, неки од њих желе да помогну стечајном управнику, али не тако што ће га звати на телефон док се не јави, већ ће покушати пар пута и ако не успеју, одустаће. Овим примером смо заправо илустровали зашто стечајни управник мора да буде доступан повериоцима и другим заинтересованим лицима и мимо писане кореспонденције која се одвија преко суда.

Саветодавна улога суда и одбора поверилаца

5.1.10 Постоје бројне ситуације и немогуће их је побројати све, у којима се поставља питање професионалног и савесног поступања стечајног управника. У претходном примеру се може видети да је потребно сагледати све околности конкретног случаја да би се утврдило шта је исправно.

5.1.11. Ако је стечајни управник у недоумици, увек може затражити мишљење стечајног судије и одбора поверилаца. Иначе, за одговор на питање да ли савесно поступа у конкретној ситуацији, може помоћи одговор на питање да ли би он, као стечајни поверилац, желео да „његов“ стечајни управник предузме управо ту радњу око које се он двоуми да ли треба да је предузме или не.

Благовременост

5.1.12 У оквиру начела професионалне оспособљености, наводи се да је стечајни управник поред обавезе да послове обавља на професионалан начин и савесно, у обавези да послове обавља и благовремено.

5.1.13 На ово стечајни управници треба посебно да воде рачуна. Кодексом етике (чл. 3) је прописано да послове обавља „благовремено“. То значи – што је пре могуће, с обзиром на сложеност и обим посла, без беспотребног одлагања радњи које се морају предузети, а имајући у виду да је поступак стечаја по самом закону хитан. Уосталом, уколико се радње у поступку предузимају неблаговремено, то ће стечајни поступак трајати дуже, а што траје дуже, то су трошкови већи, чиме се повређује и начело економичности, поступка прописано чл. 5. Закона о стечају.

5.1.14 Законом о стечају су прописани конкретни рокови за поједине радње у којима је стечајни управник дужан да поступи. Тако нпр., у року од 30 дана од дана именованга дужан је да састави план тока стечајног поступка са предрачуном трошкова и временским планом; у року од 10 дана од дана именованга дужан је да започне пописивање имовине стечајног дужника и у року од 30 дана оконча њено пописивање; у року од 20 дана од дана истека тромесечног периода дужан је да доставља тромесечне писане извештаје о току стечајног поступка и о стању стечајне масе одбору поверилаца, стечајном судији и АЛСУ; у року од 20 дана од дана пријема захтева дужан је да обавести повериоца да ли прихвата захтев за излучење или одбија такав захтев повериоца, као и да прецизира рок у ком ће омогућити повраћај ствари излучном повериоцу; најкасније десет дана пре дана одржавања испитног рочишта дужан је да достави листу потраживања стечајном судији.

5.1.15 Националним стандардима за управљање стечајном масом такође се прописују конкретни рокови за поједине радње стечајних управника. Тако нпр., прописано је да одмах по именовангу, а најкасније наредног дана од дана ступања на дужност, стечајни управник о отварању стечајног поступка писаним путем обавештава све банке, преко којих стечајни дужник обавља платни промет, ради спречавања преноса средстава и других трансакција стечајног дужника које су у супротности са одредбама Закона о стечају; прописано је да стечајни управник враћа депозит свим учесницима јавног надметања осим проглашеном купцу и другом најбољем понуђачу у року од осам дана од дана завршетка јавног надметања.

5.1.16 Благовременост као принцип у поступању само наглашава потребу придржавања начела хитности и прописаних рокова. Уколико за поједину радњу није прописан конкретан рок, 'благовремено поступање' треба тумачити у смислу предузимања радње у што краћем року у ком се може остварити најповољније намирење поверилаца уз остваривање највеће могуће вредности стечајног дужника, односно његове имовине, истовремено са свођењем трошкова поступања на минимум.

5.1.17 Да је благовременост поступања стечајних управника у стечајном поступку битно, указује Закон о стечају којим су прописана два посебна основа за разрешење стечајног управника: непоштовање рокова одређених Законом о стечају и непредузимање одговарајућих мера по протеку једне године од испитног рочишта ради уновчења имовине која улази у стечајну масу (осим када је предузимање таквих мера било спречено вишом силом или непредвидивим околностима). Из наведеног разлога, стечајном управнику је једнако битно да поступа како професионално и савесно, тако и благовремено у обављању својих послова.

5.1.18 Од стечајног управника се очекује и одржавање нивоа професионалног знања и вештина потребних за обављање послова стечајног управника. Да не би дошло до забуне – стечајни управник није дужан само да одржава постојеће знање, већ и да га проширује. Наиме, наводи се „одржавање професионалног знања и вештина“, али се у продужетку текста додаје „потребних за обављање тих послова“. У том смислу, стечајни управник осим стицања знања и вештина ангажовањем у непосредној пракси и похађањем семинара и других научних и стручних скупова, стечајни управник мора континуирано пратити прописе и одлуке надлежних органа, читати релевантну литературу, како би могао да обавља посао професионално. То није нимало лак задатак, јер захтева издвајање времена. Посебно је тако за стечајне управнике који немају великог непосредног искуства у овом послу, па и нису вични проналажењу одговарајуће

научне и стручне литературе, правних схватања и ставова судова и других органа пред којима стечајни управник поступа или ће поступати. У том смислу, савет је да се редовно прате билтени судске праксе привредних судова Републике Србије које периодично објављује Привредни апелациони суд, јер се према ставовима Привредног апелационог суда управљају и привредни судови, ради успостављања правне сигурности, а који контролишу рад стечајног управника у стечајном поступку. У случају промене правног става, у неком од наредних билтена се измене правних ставова наглашавају. Овим саветом се не искључује праћење билтена других судова. Међутим, напоменут је билтен судске праксе привредних судова, јер се у наведеним билтенима може наћи највише релевантне праксе за стечајни поступак. Саветује се да се редовно прати и интернет страница АЛСУ, али и других надлежних институција пред којима стечајни управник поступа, јер у већини случајева, државни органи, организације и друге важне институције објављују своје ставове о материји у којој поступају, ради упознавања странака и заинтересованих лица о сопственој пракси. На крају, а не мање важно, консултација са колегама и судијама је такође важно за одржавање професионалног знања и вештине за обављање овог посла.

5.2. Објективност и независност у раду

5.2.1 Члан 4. Кодекса етике носи наслов „Објективност и независност у раду“ и гласи:

„Стечајни управник обавља послове из свог делокруга објективно, непристрасно и независно.

Пре прихватања именована или најкасније одмах по именовану у стечајном поступку, стечајни управник је дужан да обавести суд о постојању пословних, финансијских, друштвених или других облика повезаности који би могли битно да утичу на његову објективност, непристрасност или независност, а које је имао, или има, непосредно или посредно, са:

- 1) стечајним дужником,
- 2) било којим лицем које је повезано са стечајним дужником у смислу одредби закона којим се уређује област повезаних лица, или
- 3) било којим лицем које има материјални интерес у стечајној маси дужника (укључујући и повериоце стечајног дужника и дужнике стечајног дужника).

Стечајни управник је такође дужан да обавести суд ако он или његов брачни друг, као и сродници по крви у правој линији без обзира на степен сродства, или у побочној линији до четвртог степена сродства и сродници по тазбини до другог степена сродства, имају учешће у капиталу стечајног дужника.”

5.2.2 Бити објективан значи да постоји независно од субјекта, његових опажања, мишљења и вредновања стварности, непристрасност и праведност. Са друге стране бити непристрасан значи не водити се личним, субјективним разлозима, осећањима, мотивима, бити објективан и реалан. Бити независтан значи не зависити ни од кога, не бити у зависном, подређеном положају, не бити ограничен нечијим утицајем, нечијом моћи, бити слободан.

5.2.3 Језичким тумачењем наведених појмова закључујемо да у значењу има преклапања – између објективан и непристрасан. Циљ је, заправо, био да се обухвате све неопходне врлине које стечајни управник мора да има у обављању своје дужности и да се не појави правна празнина у одређивању нужно потребних личних квалитета стечајног управника. Слично се поступило приликом одређивања стандарда професионалне оспособљености када је наведено да стечајни управник мора да поступа професионално и савесно.

5.2.4 Дакле, кроз пример из праксе то би значило: када стечајни управник треба да осигура имовину па му стигну неколико понуда осигуравајућих друштава, мора да понуде сагледа објективно, непристрасно и независно. То значи да пре тражења сагласности од стечајног судије на осигурање имовине, прво треба да одреди која је понуда економски најисплативија према објективним критеријумима, при чему на његову одлуку не смеју да утичу околности као што је наклоност према одређеном осигуравајућем друштву и сл., дакле, субјективни разлози који не воде разумном и правилном расуђивању. Такође, стечајни управник мора да буде слободан од сваког притиска и недозвољеног утицаја од стране трећих лица приликом доношења одлуке.

5.2.5 Јасно је да чињење уступка трећем лицу није сагласно наведеном начелу из Кодекса етике и да само због пријатељства стечајни управник не сме због оваквих побуда донети одлуку супротно одредбама Кодекса етике.

5.2.6 Оваквих примера када се поставља проблем објективности, непристрасности и независности стечајног управника има доста и није их потребно даље наводити, јер је суштина јасна.

5.2.7 Проблем може настати кад стечајни управник мисли да може да избегне примену овог начела неприметно и тиме избегне било какву одговорност.

5.2.8 Наиме, у горе наведеном примеру осигурања имовине сматрамо да може да се одступи од принципа економски најповољније цене, ако је стечајни управник имао лоша искуства са осигуравајућим друштвом које је понудило најнижу цену. У таквом случају, став стечајног управника био би заснован на реално постојећим и оправдајућим чињеницама, а не на субјективном мишљењу о осигуравајућем друштву са којим не жели да закључи уговор о осигурању. Нпр., по прошлом уговору о осигурању, конкретно осигуравајуће друштво није исплатило пуну суму осигурања и морао је да покреће судски поступак за остваривање свог права. У таквим ситуацијама, није супротно начелу објективности да стечајни управник изабере друго осигуравајуће друштво са којим ће да закључи уговор о осигурању, за шта ће тражити сагласност од стечајног судије, јер такав одабир је заснован на објективно исправним чињеницама и непристрасно.

5.2.9 У нашем примеру, стечајни управник ће моћи да се формално позове на лоша ранија искуства са другим осигуравајућим друштвима и да стечајном судији предложи осигуравајуће друштво за које је замољен од стране трећег лица. Међутим, за такав предлог, стечајни управник мора да изнесе убедљиве разлоге и за своју тврдњу да обезбеди одговарајуће доказе да је у питању најповољнији понуђач. У супротном, стечајни судија му неће дати сагласност за осигурање имовине са наведеним осигуравајућим друштвом.

5.2.10 Стечајни поступак је јаван и сви учесници у стечајном поступку имају право на благовремени увид у податке везане за спровођење поступка. Уколико заинтересовано лице поднесе притужбу АЛСУ за ову неправилност, супервизор ће извршити стручни надзор, који ће највероватније водити покретању дисциплинског поступка и кажњавању стечајног управника, осим ако стечајни управник не изнесе убедљиве разлоге о томе да је поступао у свему у складу са начелом објективности, непристрасности и независности.

5.2.11 На наведеном примеру указали смо на потенцијално кажњавање стечајног управника. Стога, увек је савет да се стечајни управници дословно придржавају прописаних начела и да их не схватају као стандарде који постоје, без конкретних санкција за непридржавање.

Ко не може бити именован за стечајног управника

5.2.12 У вези са овим начелом Кодекса етике, ваља споменути одредбе Закона о стечају којима је прописано ко не може бити именован за стечајног управника. Наиме, по Закону о стечају прописано је да за стечајног управника не може бити именовано лице које је:

- а. сродник по крви у правој линији без обзира на степен или у побочној линији до четвртог степена сродства, сродник по тазбини до другог степена сродства или брачни друг стечајног судије, односно директора, власника или члана органа управљања стечајног дужника или лица повезаног са стечајним дужником, у смислу овог закона;
- б. солидарни дужник са стечајним дужником или лицем повезаним са стечајним дужником, у смислу овог закона; било директор, власник или члан органа управљања или надзорног органа стечајног дужника или лица повезаног са стечајним дужником, у смислу овог закона у последње две године пре отварања стечајног поступка;
- в. било запослено код стечајног дужника или лица повезаног са стечајним дужником, у смислу овог закона у последње две године пре отварања стечајног поступка;
- г. поверилац стечајног дужника или лица повезаног са стечајним дужником, у смислу овог закона или је код таквог лица било запослено у последњих шест месеци пре отварања стечајног поступка;
- д. дужник стечајног дужника или лица повезаног са стечајним дужником, у смислу овог закона или је код таквог лица било запослено у последњих шест месеци пре отварања стечајног поступка;
- ђ. предузетник који се бави делатношћу која је конкурентска делатности стечајног дужника, лице запослено код тог предузетника, као и лице које би именовањем за стечајног управника било у сукобу интереса у односу на стечајног дужника;
- е. радило као саветник стечајног дужника или лица повезаног са стечајним дужником, у смислу овог закона у пословима везаним за имовину стечајног дужника или лица повезаног са стечајним дужником, у смислу овог закона у последње две године пре отварања стечајног поступка.

5.2.13 Кодексом етике, с друге стране, прописана је обавеза стечајног управника да обавести суд о конкретном облику повезаности. Правило прописује да се о сваком облику повезаности обавести суд. Наиме, у случају постојања ма ког облика повезаности, стечајни управник је дужан да о томе обавести стечајног судију.

5.2.14 Да ли и колики је утицај те повезаности на објективност, непристрасност и независност стечајног управника, стечајни судија ће ценити у сваком конкретном случају. При томе, сврха ове одредбе није утврђивање да ли је степен повезаности такав да ће заиста утицати на објективно, непристрасно и независно поступање стечајног управника, већ да ли може да утиче по мишљењу „просечног рационалног посматрача“, односно лица које би поступање стечајног управника посматрало из перспективе „нестручног“ лица. У Приручнику за стечајне управнике за примену националних стандарда и кодекса етике наводи се да „правда мора не само да буде задовољена, већ и да буде виђена као задовољена.“ Сматрамо да је управо то суштина постојања ове одредбе. Зато је и прописана обавеза стечајног управника да без изузетка обавести о томе суд, а да ли ће то бити разлог за његово разрешење, оставља се суду након утврђивања свих релевантних чињеница да донесе одлуку о томе.

5.3. Поверљивост информација

5.3.1 Члан 5. Кодекса етике носи наслов „Поверљивост информација“ и гласи:

„Стечајни управник је обавезан да чува поверљиве информације о стечајном поступку, изузев у случају да:

- 1) постоји законска обавеза или законско право стечајног управника да открије овакве информације, или
- 2) је стечајни управник претходно прибавио писмену сагласност субјекта на кога се односе ове информације да може да их учини доступним јавности.

Стечајни управник не сме да користи поверљиве информације о стечајном поступку ради стицања личне користи, нити да омогућава коришћење тих информација у корист трећег лица.”

5.3.2 Наведене одредбе члана 5. Кодекса етике су јасне. Поверљиве информације су, најједноставније речено, подаци који нису намењени да се ставе на увид јавности и доступни су само онима који имају овлашћени приступ. Поверљиве информације о стечајном поступку су поверљиве информације о стечајном дужнику, лицима која су у некој вези са стечајним дужником и стварима и правима која се односе на стечајну масу, а до којих је стечајни управник дошао у обављању послова стечајног управника, нпр., поверљива информација може се односити на уговорни однос који стечајни дужник има са трећим лицем, а који се односи на одређени пројекат. Углавном се поверљиве информације односе на know-how, ауторско право и сродна права, проналаске који још увек нису правно

заштићени – на знање и (конкретизоване) идеје које би чињењем доступним јавности изгубиле имовинску вредност.

5.3.3 Закључак о подацима који представљају службену или пословну тајну доноси стечајни судија на предлог стечајног управника. Пословном тајном сматрају се информације које представљају тајну, јер нису у целини или у погледу структуре и скупа њихових саставних делова опште познате или лако доступне лицима која у оквиру својих активности уобичајено долазе у контакт са таквом врстом информација, које имају комерцијалну вредност, јер представљају тајну и лице које их законито контролише је у датим околностима предузело разумне мере како би сачувало њихову тајност.

5.3.4 У случају недоумице, стечајни управник се првенствено треба консултовати са стечајним судијом, по потреби ангажовати адвоката који се бави наведеном правном материјом. У суштини, није спорно да стечајни управник може „обелоданити“ овакву информацију, ако је претходно прибавио писмену сагласност субјекта на кога се односе поверљиве информације да може да их учини доступним јавности. Није ни спорна одредба о забрани коришћења наведених информација за личну корист и неосновано стицање користи од поверљиве информације од стране трећег лица.

5.3.5 Вештина којом стечајни управник треба овладати јесте како сачувати информацију од чињења доступним јавности. Наиме, основно правило је да што мање људи зна за информацију, мања је вероватноћа да ће постати доступна јавности. Међутим, сачињавања продајне документације и давање на откуп, потенцијални купци нужно мора да сазнају шта купују. Препознавши то као потенцијални проблем, у Правилнику о утврђивању националних стандарда за управљање стечајном масом, Националним стандардом бр. 5 о начину и поступку уновчења имовине стечајног дужника, у делу III „Активности које претходе продаји независно од начина уновчења и метода продаје“ предвиђено је да за потребе продаје стечајни управник израђује продајну документацију која садржи све информације о предмету продаје, укључујући и уговор о чувању поверљивих података. У делу IV „Заштита поверљивих информација“ прописано да ако продајна документација садржи поверљиве информације, стечајни управник ће од потенцијалних купаца пре преузимања продајне документације захтевати потписивање уговора о чувању поверљивих података, према коме се сваки од њих обавезује на коришћење преузетих података само у сврху предметне продаје. Стечајни управник чува као поверљив идентитет заинтересованих купаца, односно лица која су откупила продајну документацију или потписала уговор о чувању поверљивих података, као и лица која су уплатила депозит, а у циљу постизања највећег нивоа конкуренције у поступку продаје.

5.3.6 Такође, ако то захтевају околности конкретног случаја, стечајни управник може донети и правилник о чувању пословне тајне.

5.3.7 Дакле, у вези са овим начелом, врло је битно назначити да је обелодањивање поверљивих информација једна ствар, а постављање заштитних услова под којима се такве информације објављују, друга ствар. У том смислу, увек треба на недвосмислен начин ставити до знања примаоцу информације о каквој информацији је реч, да је упознат са обимом и садржајем информација које се сматрају поверљивим, да схвата да треба да чува информацију и да може да је користи или даље открива само под условима које стечајни управник одреди и уз искључиво његову писмену сагласност.

5.4. Професионално поступање

5.4.1 Члан 6. Кодекса етике носи наслов „Професионално поступање“ и гласи:

„Стечајни управник не сме да обавља активности које могу да га компромитују у вршењу дужности или које могу да угрозе његов лични или професионални интегритет.

Стечајни управник не може да прихвати именовање од стране суда уколико није у могућности да професионално и благовремено извршава своје дужности због других, већ преузетих обавеза.

Приликом свог представљања као стечајног управника, стечајни управник је дужан да истинито и тачно прикаже које је послове способан да преузме и изврши, као и да пружи истините информације о својој професионалној оспособљености.

Стечајни управник не може давати лажне или нетачне информације о раду других стечајних управника.“

5.4.2 Наведене одредбе су јасне те их није потребно превише коментарисати. Дакле, ставом првим чл. 6. Кодекса етике, због важности улоге стечајног управника у друштву, прописана је забрана оних активности стечајном управнику које могу да га компромитују у вршењу дужности или које могу да угрозе његов лични или професионални интегритет.

5.4.3 Начин на који посао обављају стечајни управници мора да буде за пример. Стечајни управници морају да се понашају достојно своје службе и у стечају и ван стечаја.

5.4.4 Ова одредба Кодекса етике је у корелацији са начелом професионалног начина обављања послова стечајних управника из члана 3. става 1. Кодекса етике. Наиме, ако стечајни управник није у стању да се прихвати дужности стечајног управника због раније

преузетих стечајних поступака, или због недостатка ресурса, недостатка људства, па и због недостатка искуства и знања, стечајни управник се не сме прихватити дужности у конкретном стечајном поступку. Околност да стечајни дужник има имовину није околност који оправдава повреду наведеног начела.

5.4.5 У погледу забране давања лажне или нетачне информације о раду других стечајних управника, то је конкретизација принципа колегијалности. Међутим, изражено је мишљење да не постоји забрана о поређењу или критичком поређењу са другим колегама, стечајним управницима, ако је то поређење коректно и тачно.

5.5. Искључење сукоба интереса

5.5.1 Члан 7. Кодекса етике носи наслов „Искључење сукоба интереса“ и гласи:

„Стечајни управник је дужан да послове обавља тако да њихово обављање не подреди сопственом интересу, нити да тим пословима изазове сукоб интереса.

Сматра се да постоји сукоб интереса у ситуацији када стечајни управник има лични интерес који утиче или може утицати на обављање послова стечајног управника.

У случају постојања околности које указују на потенцијални сукоб интереса, стечајни управник је дужан да обавести суд о постојању таквих околности.

Стечајни управник не може захтевати или примати било какву врсту накнаде, нити остваривати право на другу добит или корист за обављање послова из делокруга стечајног управника, изузев награде за рад и накнаде трошкова које одобри суд.

Стечајни управник не може, у циљу обезбеђивања свог професионалног ангажовања, исплаћивати или нудити, непосредно или посредно, накнаде, провизије или било какве друге погодности.

Стечајни управник не може куповати, непосредно или посредно, имовину стечајног дужника у поступку у коме је именован за стечајног управника.

Стечајни управник не може у поступку продаје имовине стечајног дужника непосредно или посредно ту имовину да прода својим запосленима или лицима која имају друге личне или пословне односе са стечајним управником, као ни лицима повезаним са овим лицима, ако су му ове околности познате.

Стечајни управник мора да поступа поштено и у доброј намери у свим аспектима свог рада и не сме да буде укључен у послове који имају обележја корупције.“

5.5.2 У овом раду осврнућемо се на прва три става члана 7. Кодекса етике будући да сматрамо да остали ставови наведеног члана не захтевају детаљнију анализу.

5.5.3 Наиме, предметним чланом (могло би се рећи „за крај“) још једном се наглашава да стечајни управник мора да буде поштен, да поступа у доброј намери, увек и у свим аспектима свог рада.

5.5.4 Сматра се да сукоб интереса постоји у ситуацији када стечајни управник има лични интерес који утиче ли може утицати на обављање његових послова.

5.5.5 У погледу сукоба интереса, треба напоменути да сукоб интереса може бити стваран, потенцијални и привидан.

- 1) стваран - када лични интерес постоји у садашњости и утиче на обављање његове дужности као стечајног управника,
- 2) потенцијални – када лични интерес потенцијално може довести до стварног сукоба интереса у будућности, и
- 3) привидан – када делује да лични интерес постоји или би могао настати у будућности, а то заправо није случај.

5.5.6 Лични интерес може бити материјални (новчана и друга финансијска добит, укључујући и смањење/опрост дуга) и нематеријални (добивање одликовања и других привилегија, диплома, избегавање кривичног гоњења и сл.).

5.5.7 Да би стечајни управник успешно препознао сукоб интереса потребно је да одговори на два питања:

- да ли у одређеној ситуацији има лични интерес? и

- да ли у одређеној ситуацији лични интерес утиче или би могао утицати на објективно и непристрасно вршење његових дужности?

5.5.7 Уколико је одговор на претходна питања позитиван то значи да у конкретној ситуацији постоји сукоб интереса те је стечајни управник дужан да о томе без одлагања обавести суд пред којим се води поступак стечаја. Кодекс не прецизира начин на који се ово обавештење доставља али би се могло саветовати да се исто обави писменим путем на начин на који се обавља уобичајена комуникација између стечајног управника и суда. У противном стечајни управник се може изложити дисциплинској одговорности и кажњавању, а евентуално и грађанској и кривичној одговорности (ако у његовим радњама постоје обележја кривичног дела), што може трајно утицати на његов лични и професионални интегритет.

5.5.8 Након обавештавања стечајног судије о постојању околности које указују на сукоб интереса, стечајни судија доноси одлуке о томе да ли има или нема основа за разрешење дужности у конкретном стечајном поступку.

5.5.9 Будући да стварни живот може креирати много различитих ситуација, то је немогуће да кодекс етике нити било који други пропис наброје све потенцијалне случајеве сукоба интереса. Због тога је одговорност на стечајном управнику да објективно процени сваку ситуацију која може представљати овај сукоб. Кодекс етике како је наведено на почетку овог одељка наводи само неке од најочигледнијих случајева сукоба интереса.

6. ЕВОЛУЦИЈА ПРИНЦИПА ЗА ФОРМАЛНИ ЕТИЧКИ КОДЕКС И ПРОФЕСИОНАЛНЕ СТАНДАРДЕ У МЕЂУНАРОДНОЈ ПРАКСИ

6.1. Кључни међународни законодавни водичи о неликвидности наглашавају потребу за етичким и професионалним стандардима у професији стечајних управника:

Извод из законодавног водича о закону о несолвентности Комисије Уједињених нација за међународно трговинско право (УНЦИТРАЛ) (2005.) (УНЦИТРАЛ, 2005:174-175).

Б. Стечајни управник

1. Представљање

Сходно томе, неопходно је да стечајни управник буде одговарајуће квалификован и да поседује *знање, искуство и личне квалитете* који ће обезбедити не само делотворно и ефикасно вођење поступка већ и да постоји поверење у стечајни режим.

2. Квалификације

(б) Знање и искуство

Сложеност сваког стечајног поступка чини веома пожељним да стечајни управник буде одговарајуће квалификован у смислу познавања закона, не само закона о стечају, већ и релевантног привредног, финансијског и пословног права, као и одговарајуће искуство у привредним и финансијским пословима, укључујући рачуноводство.

Поред потребног знања и искуства, такође може бити пожељно да стечајни управник поседује одређене личне квалитете, као што су *интегритет, непристрасност, независност и добре управљачке вештине*.

Лични квалитети:

Интегритет би требало да захтева да стечајни управник има добру репутацију и да нема кривични досије или евиденцију о финансијским прекршајима, или у неким државама (где је то промењиво), да није био у претходној несолвентности или смењен са положаја јавне управе.

6.2. Имајте на уму да, иако се многи од ових стандарда фокусирају на закон, стечајни управници такође треба да имају неопходне вештине да би могли да приступе рачуноводственим, финансијским и пореским документима, а можда ће им такође требати и неке специфичне вештине да би могли да унапреде своју праксу.

6.3. Прекогранични професионални стандарди

6.3.1 Заједнички скуп професионалних стандарда није релевантан само за домаће случајеве стечаја. Такође може олакшати управљање поступцима од стране стечајног управника у више јурисдикција. Значај заједничких професионалних стандарда за стечајне управнике у међународном стечају наглашен је у децембру 2012. године у извештају Европске комисије о примени Европске уредбе о несолвентности (ЕУН) из 2000. (Уредба, 2012.) . ЕУН је уведена у Европској унији да би помогла у одређивању главног места надлежности суда који води поступак у случају стечаја када дужник има своје пословање и имовину у више од једне државе чланице ЕУ и да ефикасно координише више поступака унутар ЕУ. ЕУН има за циљ побољшање комуникације и сарадње кроз протоколе и споразуме између судија и стечајних управника: „ у сврху олакшавања прекограничне сарадње вишеструких стечајних поступака у различитим државама чланицама у вези са истим дужником или члановима исте групе компанија .“ ²

6.3.2 На основу рада Универзитета у Лајдену, у априлу 2015. године, ИНСОЛ Европе је објавио сет необавезујућих смерница за стечајне управнике у свим јурисдикцијама. То укључује следеће принципе у вези са професионалним и етичким стандардима: ▼

² Превод 49 Уредбе (ЕУ) 2015/848 Европског парламента и Савета од 20. маја 2015. о поступцима у случају стечаја (преиначена) (преиначена уредба о стечајевима) за стечајеве који почињу 26. јуна 2017. или касније, која је заменила Европску уредбу о несолвентности из 2000.

Изводи из ИНСОЛ Европе принципа и смерница за стечајне управнике у Европи (2015) (ИНСОЛ Европе: 2015:30).

Принцип 2 .

Професионални стандарди

- а. Стечајни управник обавља своје послове у складу са најсавременијом стечајном праксом, користи компетентно и обучено особље, заузима одговарајући канцеларијски простор и користи одговарајућу канцеларијску опрему;
- б. стечајни управник се понаша савесно, са љубазношћу и обзирношћу према свим укљученим странама и избегава понашање које дискредитује професију;
- в. У тренутку именовања и редовно након тога, стечајни управник пажљиво процењује да ли је (1) способан да се бави поступком, и ако се чини да именовање превазилази његове/њене могућности, (2) предузима одговарајуће кораке да управља ситуацијом и/или задатком или не прихвата именовање или поднесе оставку.

Принцип 3

Етички стандарди

Стечајни управник наступа са:

- а. интегритетом, што значи да је стечајни управник директан и поштен;
- б. објективношћу, укључујући непристрасност и независност, што значи да стечајни управник не дозвољава пристрасност, сукоб интереса или непримерен утицај других да превладају професионалне или пословне процене и искључиво се руководи интересима поступка;
- в. поверљивост, што значи да стечајни управник поштује поверљивост информација до којих је дошао као резултат именовања и избегава злоупотребу поверљивих информација.

6.3.3 Значај ових принципа за понашање стечајних управника је додатно нагласила Светска банка 2021. Године. У складу са својим основним принципима, Светска банка понавља важност квалитета стечајних управника и неопходност регулаторног или надзорног тела да спроводи ове стандарде као део правног и институционалног оквира:

Извод из Светске банке: Принципи за ефикасан стечај и режиме поверилаца/ дужника (2021) (Светска банка, 2021:34)

Д8 Надлежност и интегритет стечајних управника

Систем треба да обезбеди:

- Критеријуми о томе ко може бити стечајни управник треба да буду објективни, јасно утврђени и јавно доступни;
- Стечајни управници су надлежни за обављање послова на које су именовани и за вршење овлашћења која су им дата;
- Стечајни управници поступају са интегритетом, непристрасношћу и независношћу; и
- Стечајни управници, када делују као менаџери, морају да поштују стандарде одговорности директора и службеника и подлежу разрешењу због неспособности, немара, преваре или другог незаконитог понашања.

7. ЕТИКА И ПРОФЕСИОНАЛНИ СТАНДАРДИ КАО ДЕО ШИРОКОГ РЕГУЛАТОРНОГ ОКВИРА

7.1. Да би се успоставио стандард понашања за стечајне управнике који се може ефикасно спроводити и надгледати, професионална етика и кодекс понашања такође морају чинити део много ширег регулаторног оквира.

7.2. Иако етички кодекс може помоћи члановима професије стечајних управника да доносе одлуке и знају шта се од њих очекује, постоји ризик да неће бити делотворан за неке припаднике професије ако га у потпуности не регулише било која спољна трећа страна. То је зато што неки појединци могу бити мотивисани више будућим санкцијама или казнама него наградама. Пошто понашање неких појединаца може нарушити репутацију професије, корисно је да сви подлежу одређеном степену регулације.

7.3. Важност проактивног регулаторног система додатно је наглашена у ЕБРД-овој Процени стечајних управника (**ЕБРД Процена**) (ЕБРД, 2014).

Извод из ЕБРД-ове Процене (2014) (ЕБРД, 2014:11).

Активно праћење када је подржано одговарајућим дисциплинским овлашћењима може поставити очекивања у вези са професионалним учинком стечајних управника и деловати као средство одвраћања од кршења правила од стране стечајних управника. Поређења ради, реактивно праћење инцидената или притужби може бити превише ретко и неуједначено да би подигло опште стандарде унутар професије стечајних управника у целини.

7.4. Један од налаза ЕБРД Процене је да постоје јаке везе између врсте регулаторне структуре за професију и стандарда учинка стечајних управника у бројним областима, укључујући лиценцирање и регистрацију, обуку и квалификације, стандарде рада и етику, и систем именовања.

7.5. Испитане земље би се могле груписати у аналитичке сврхе према свом регулаторном систему и поделити у четири групе: саморегулаторни модел (Група 1), државна агенција или служба са регулаторном одговорношћу за професију стечајних управника (Група 2), регулаторне одговорности

за стечајне управнике су поверене владином министарству (Група 3) и нема правог регулаторног тела и није укључено владино министарство (Група 4).

Слика 1: Регулаторне структуре стечајних управника

Напомена: Овај графикон илуструје четири главне регулаторне структуре за стечајне управнике идентификоване у ЕБРД Процени. У неким земљама постоји комбинација регулаторних структура.

7.6. Све земље у категорији Групе 1 имале су обавезујућа правила понашања за професију стечајних управника. Већина земаља у Групи 2 имала је правила понашања, док већина земаља Групе 3 није имала правила понашања. Групе 1 и 2 су се најбоље показале у процени. Резултати процене указују на то да је најјачи референтни показатељ у целини био лиценцирање и регистрација, а затим следе квалификације и обука и законска овлашћења и дужности. Најслабије мерило које је испитано у свим јурисдикцијама били су радни стандарди и етика.

7.7. Србија се налази у Групи 2 земаља. АЛСУ као јавна агенција припрема Кодекс етике за стечајне управнике и врши надзор над његовом применом. Ово је позитиван корак ка обезбеђивању већег нивоа поштовања етичких и професионалних стандарда у професији стечајних управника у Србији.

8. ДИСЦИПЛИНСКИ ПОСТУПАК И МЕРЕ У СРБИЈИ

8.1. Поступак у случају кршења дужности (између осталог и кршења начела кодекса етике) од стране стечајних управника у Србији се налази у надлежности:

- а. АЛСУ као професионалног регулатора и
- б. Суда.

Поставља се питање на који начин ови органи врше надзор над радом стечајног управника, а како би уопште били у позицији да процене да је дошло до кршења кодекса етике и да евентуално у складу са тим покрену одговарајући поступак.

8.2. Овде треба напоменути да оба претходно наведена органа врше свеукупни надзор над радом стечајних управника те да кршење кодекса етике или непоштовање законом прописаних обавеза од стране стечајних управника у том смислу нису одвојени појмови. Само професионално поступање од стране стечајних управника и савесно и благовремено испуњавање обавеза прописаних законом заправо и представља једно од начела поступања које предвиђа Кодекс етике за стечајне управнике што води закључку да кршење законом прописаних обавеза у ширем смислу представља кршење овог кодекса које за последицу има покретање одговарајућих поступака од стране за то надлежних органа (како је описано у наставку).

8.3. Надзор од стране АЛСУ и правила дисциплинског поступка:

8.3.1 Према Закону о АЛСУ ова агенција врши континуиран надзор над радом стечајног управника и проверава да ли стечајни управник своју дужност обавља у складу са прописима којима се уређује стечај. У вршењу стручног надзора АЛСУ:

врши увид и анализу извештаја, документације и осталих података које је стечајни управник дужан да доставља;

врши непосредни надзор у просторијама стечајног управника;

узима изјаве од стечајног управника и лица које је исти ангажовао, као и од лица запослених код стечајног дужника.

8.3.2 Поред претходно наведених, АЛСУ сходно наведеном закону може да предузима и друге радње уколико оцени да су исте неопходне за обављање стручног надзора што значи да њена овлашћења у погледу начина вршења надзора нису исцрпно побројана у самом Закону о АЛСУ већ је остављена одређена флексибилност у зависности од стручне процене и околности случаја.

8.3.3 Када је у питању надзор увидом и анализом, АЛСУ исти врши континуираним прегледом одлука, извештаја и друге документације, које је стечајни управник обавезан да периодично доставља.

8.3.4 Непосредни надзор у просторијама стечајног управника може бити редовни и ванредни (који се врши уколико се приликом вршења испитивања рада укаже потреба да се утврде или разјасне одређене чињенице).

8.3.5 АЛСУ спроводи редовни директни надзор у просторијама стечајног управника у складу са годишњим планом директног надзора при чему се има у виду обавеза да се директни надзор над радом сваког активног стечајног управника спроводи најмање једном у 3 године. АЛСУ усваја годишњи план надзора најкасније 31. јануара сваке године. Овај план идентификује сваког стечајног управника над којим ће се вршити надзор као и оквирни план посета. Када идентификује стечајне управнике у плану АЛСУ узима у обзир:

- а) Број и комплексност предмета који су управнику додељени у рад,
- б) Искуство стечајног управника
- в) Резултате претходно спроведених надзора.

Када је у питању реализација плана директног надзора, иста се спроводи путем посебног акта директора АЛСУ који се доноси последњег дана сваког месеца за наредни месец, а којим се утврђује динамика посета на месечном нивоу.

8.3.6 Стручни надзор агенција врши преко супервизора, дисциплинског већа и директора. Осим надзора који се врши по службеној дужности (како је претходно описано), надзор се може вршити и по притужби трећег лица. Закон о АЛСУ не прецизира ко може бити подносилац ове притужбе али би се могло закључити да то могу бити нпр. поверилац (или обор поверилаца), стечајни судија или стечајни дужник у конкретном стечајном поступку.

8.3.7 Уколико АЛСУ (поступајући преко супервизора) приликом стручног надзора утврди да стечајни управник није обављао дужности у складу са прописима који регулишу стечај, онда:

уколико су неправилности мањег значаја налаже се њихово отклањање у одређеном року/ или

уколико су у питању веће неправилности предлаже се иницирање дисциплинског поступка од стране дисциплинског већа.

8.3.8 Закон одређује које неправилности се сматрају лакшим, а које тежим повредама дужности у односу на чињеницу какве последице по повериоце, стечајну масу или трећа лица те неправилности имају. Једини прецизнији критеријум који закон поставља је код теже повреде дужности где исту дефинише као непоступање по налогу супервизора и ускраћивање сарадње овлашћеним лицима АЛСУ односно онемогућавање у вршењу надзора. Даља анализа овог питања оставља се пракси с обзиром да је суштински немогуће да се законом успоставе прецизни критеријуми за разграничење повреда дужности осим остављајући дисциплинском већу на оцену утицај који је неправилност проузроковала.

8.3.9 Ако супервизор нађе да у раду стечајног управника није било неправилности, подносилац притужбе има право приговора директору АЛСУ. Битно је напоменути да по слову Закона о АЛСУ директор нема право да, поступајући по приговору мења нити преиначава извештај супервизора, већ једино може наложити да се поступање и рад стечајног управника поново испитају. Сам извештај о раду стечајног управника сачињава искључиво супервизор. Решење које директор донесе одлучујући о приговору је коначно и против њега се може покренути само управни спор пред Управним судом. О улози и ставовима суда у контроли рада стечајног управника биће више речи у наставку материјала кроз примере из судске праксе.

8.4. Поступак пред дисциплинским већем АЛСУ

8.4.1 На поступак пред дисциплинским већем АЛСУ сходно се примењују одредбе закона које регулишу управни поступак. Дисциплинско веће може:

- а. решењем обуставити поступак уколико утврди да у раду стечајног управника није било неправилности, или
- б. изрећи једну или више дисциплинских мера уколико утврди да су неправилности постојале.

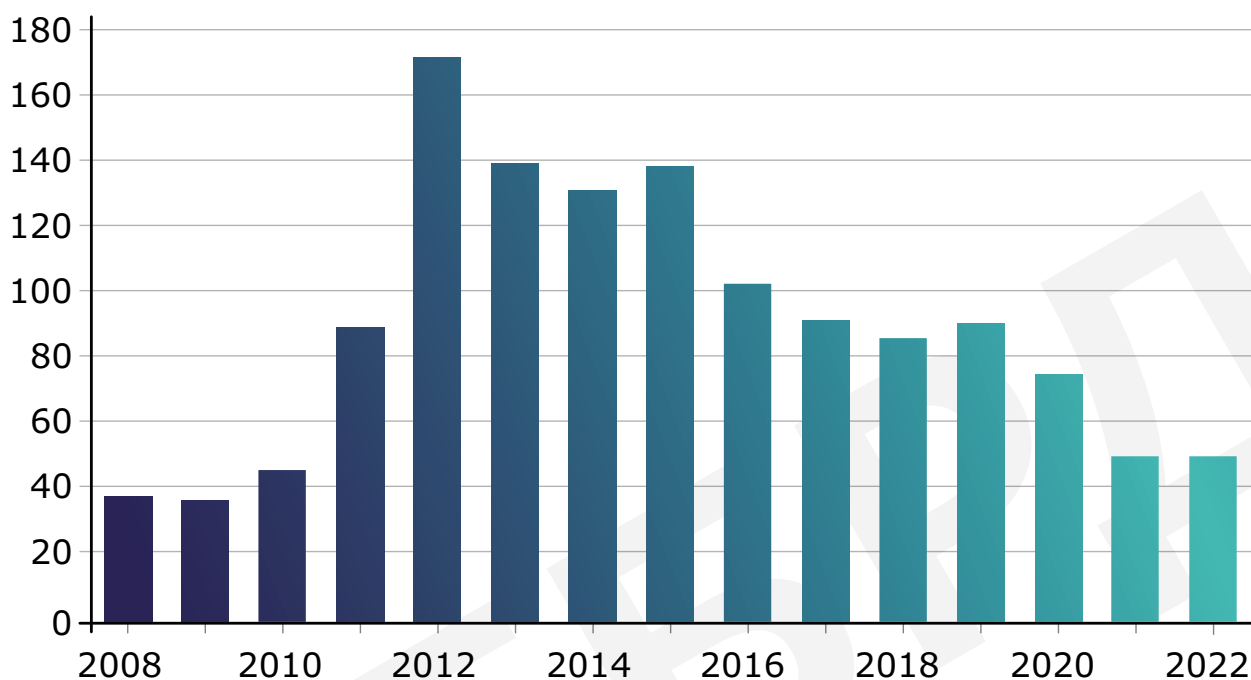
У оба наведена случаја одлука дисциплинског већа је коначна.

8.4.2 Дисциплинске мере које дисциплинско веће може изрећи у случају лакших повреда дужности су опомена, јавна опомена или новчана казна, а у случају тежих повреда дужности новчана казна или одузимање лиценце. Веће може изрећи једну или више мера. Одлуке доноси већином гласова сем одлуке о одузимању лиценце која се доноси једногласно. Свака одлука о изрицању мере доставља се свим судовима пред којима се воде стечајни поступци као и одбору поверилаца у поступцима у којима поступа стечајни управник коме је изречена мера.

8.5. Поступак пред директором АЛСУ

8.5.1 У одређеним случајевима директор АЛСУ решењем које је коначно може такође донети одлуку о одузимању лиценце стечајном управнику и без спроведеног дисциплинског поступка и то уколико стечајни управник сам поднесе захтев за брисање из именика, или стечајни управник престане да буде држављанин РС или буде правоснажно лишен пословне способности или правоснажно осуђен за кривично дело које га чини недостојним за бављење професијом или за дело за које је запређена казна преко пет година затвора. Другим речима директор без дисциплинског поступка стечајном управнику одузима лиценцу за рад онда када исти суштински престане да испуњава законом прописане услове за њено издавање.

Слика 2: Статистички приказ броја притужби на рад стечајних управника објављен од стране АЛСУ

Напомена: из приказа се може видети да од 2012. године број притужби на рад стечајних управника опада, те од максималног броја од 171 притужбе у 2012. години, број притужби опада у 2021. години на 49 притужби и исти број се одржао и у 2022. години

Извор: <https://alsu.gov.rs/la/nadzor/prituzbe/>

8.6. Судски надзор и овлашћења суда

8.6.1 Према Закону о стечају суд надзор над радом стечајног управника углавном спроводи:

- а. прегледом извештаја које је стечајни управник дужан да суду периодично доставља током поступка и
- б. давањем сагласности стечајном управнику на предузимање одређених радњи у законом прописаним случајевима.

8.6.2 У поступку надзора над радом стечајног управника суд има врло широка овлашћења која нису општа већ су везана за конкретни поступак у коме стечајни управник обавља своју функцију. Анализом одредаба Закона о стечају може се закључити да суд осим вршења посредног надзора над радом (како је претходно наведено) има веома широка овлашћења у санкционисању поступања стечајног управника путем његовог разрешења у конкретном поступку стечаја. Тако суд може:

- а. у случајевима када дисциплинско веће АЛСУ стечајном управнику изрекне неку од мера опомене, јавне опомене или новчане казне, разрешити стечајног управника или одредити друге мере укључујући и обавезу добијања сагласности судије или одбора поверилаца за поједине или чак за све радње које стечајни управник предузима у поступку,
- б. разрешити стечајног управника ако утврди да он не испуњава своје обавезе, не поштује рокове прописане законом, поступа пристрасно у односу на поједине повериоце итд.

8.6.3 Из напред наведеног се види да суд у надзору рада поступа на три начина:

- а. посредно путем контроле над радом и давањем сагласности на поједине радње у законом прописаним случајевима,
- б. накнадно по спроведеном дисциплинском поступку од стране АЛСУ и
- в. по сопственој оцени независно од спроведеног дисциплинског поступка.

9. ДИСЦИПЛИНСКИ ПОСТУПАК КРОЗ СУДСКУ ПРАКСУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ УСЛЕД ПОВРЕДА КОДЕКСА ЕТИКЕ И СТАНДАРДА ПРОФЕСИОНАЛНОГ ПОСТУПАЊА

9.1. Уводне напомене

9.1.1 Како је претходно објашњено стечајни управници дужни су да обављају своје послове самостално и с пажњом доброг стручњака, у складу са Законом о стечају, Националним стандардима за управљање стечајном масом и Кодексом етике за стечајне управнике. Током обављања дужности, стечајни управници имају обавезу да одржавају ниво професионалног знања и вештина потребних за обављање послова из свог делокруга. Ниво професионалног знања и вештина стечајног управника се одржава кроз ангажовање у непосредној пракси и кроз обавезу континуираног усавршавања учешћем на стручним скуповима и обукама које организује АЛСУ или судови, домаће и међународне професионалне асоцијације и удружења стечајних управника, а које препоручи АЛСУ.

9.1.2 Поред наведеног, стечајни управници би требало да прате и судску праксу и то пре свега, праксу Врховног суда и Привредног апелационог суда, али и праксу других судова која се тиче или може тичати положаја, права и обавеза стечајног дужника и стечајних управника – нпр. праксу Управног суда.

9.1.3 Наравно, не доводи се у питање да се треба пратити и пракса АЛСУ, посебно обавезујућа упутства која издаје стечајним управницима када је то потребно ради уједначавања примене прописа којима се уређује стечај, затим пракса Републичког геодетског завода, пракса Министарства финансија и других носилаца власти² којима се стечајни управник „обраћа“ приликом обављања своје дужности. Међутим, навели смо превасходно праксу судова, јер у коначном да ли неко има право или нема, да ли је стекао какву обавезу или није, одлучује суд. Зато је важна судска пракса, јер сви они који су незадовољни одлукама надлежних органа који одлучују о њиховим правима, обавезама и на закону заснованим интересима, могу да траже судску заштиту да суд да коначну одлуку о томе – да ли је оспорена одлука правилна и законита или није.

9.1.4 Судском праксом виших органа судске власти успоставља се правна сигурност. Некада долази до различитих поступања од стране различитих судова о истој правној ствари. У случају опречних ставова судова исте врсте, увек треба примењивати ставове судова више инстанце. Уколико постоји неуједначена судска пракса између судова различите врсте, а Врховни суд није заузео правни став, најцелисходније је примењивати праксу суда пред којим се остварује судска заштита. Наиме, и крајње је логично да стечајни управник примењује праксу Привредног апелационог суда, ако је стечајни дужник подигао тужбу

пред привредним судом, неголи праксу нпр. апелационих судова о тој правној ствари. Информација која је охрабрујућа за стечајне управнике је да постоји база података судске праксе и то поприлично богата, која је бесплатна и не захтева претходну регистрацију корисника. Такође, њена предност је и што је једноставна за руковање. У питању је база судске праксе, правних схватања, сентенци, билтена судова Републике Србије, доступна на веб-страници: <https://sudskapraksa.sud.rs/>.

9.1.5 У овом материјалу бавићемо се превасходно праксом Управног суда, као надлежног суда за одлучивање о законитости коначних одлука дисциплинског већа АЛСУ. Циљ је да се читаоцу прикажу ставови Управног суда у вези са применом Кодекса етике за стечајне управнике, Правилника о утврђивању националних стандарда за управљање стечајном масом као и релевантних одредаба Закона о стечају. Циљ материјала је да стечајни управници буду упознати са важнијим одлукама Управног суда на основу којих ће моћи да предвиде правне последице за радње које буду предузимали или не предузимали у стечајном поступку, а тичу се дисциплинске одговорности стечајних управника.

9.2. Судска пракса у вези са дисциплинским поступком против стечајних управника услед повреде Кодекса етике и националних стандарда за управљање стечајном масом

9.2.1. У овом поглављу дати су изводи из Пресуде Врховног касационог суда Узп-336/2017 од 21. 12. 2017. године и изводи из више пресуда Управног суда којим су одбијане тужбе стечајних управника подигнуте против коначних решења дисциплинског већа АЛСУ. Наведеним решењима су изрицане законом прописане мере због утврђених повреда дужности стечајног управника. Из цитираних одлука, стечајним управницима ће се приближити пракса Управног суда, значајна из разлога што ће сазнати ставове суда из области примене Кодекса етике и националних стандарда за управљање стечајном масом.

9.2.2. У материјалу углавном нису цитиране одлуке Управног суда којим су се поништавала решења дисциплинског већа АЛСУ, из процесних разлога и предмет враћао на поновно одлучивање (нпр., у уводу је написан један орган, у потпису наведен други или тужени орган је пропустио суду да достави решење Управног одбора АЛСУ о именовању дисциплинског већа које је, као колегијални орган, донело решење, због чега Управни суд није у могућности да испита правилност састава већа које је одлуку донело или нису дати разлози који упућују на одлуку каква је дата у

² На веб-страници већине државних органа и других носилаца власти постоји објављена пракса и/или упутства о поступању и/или предузимању одређених радњи из њихове надлежности. Савет је да се прате наведени сајтови не би ли се сазнало на који начин се остварује право или одређује обавеза пред надлежном институцијом.

изреци побијаног решења). Ово из разлога што је циљ овог материјала да се предоче ставови Управног суда у погледу примене Кодекса етике и националних стандарда за управљање стечајном масом, те ставови у погледу казнене политике за лакше и теже случајеве повреде дужности стечајних управника.

9.2.3 Према ставу Управног суда, дисциплински поступак је пенални поступак у ком нема сходне примене одредаба Закона о прекршајима које се односе на застарелост покретања и вођења прекршајног поступка, нити одредаба других закона о застарелости, те покретање и вођење дисциплинског поступка према засад важећој судској пракси Управног суда не застарева. Другим речима, против стечајног управника може се покренути дисциплински поступак и много година након што је учинио повреду дужности стечајног управника. Рок у ком се мора покренути дисциплински поступак у односу на учињену повреду не постоји.

9.2.4 На самом почетку напомињемо и став Врховног касационог суда, изнет у Пресуди Узп-336/2017 од 21. 12. 2017. године, која је донета по захтеву за преиспитивање Пресуде Управног суда, Одељења у Нишу II-1 У-3979/17 од 15. 6. 2017. године. Наиме, у наведеној пресуди Врховног касационог суда наводи се да дисциплинско веће није везано за извештај супервизора, па може да утврђује и неправилности мимо оних које су изнете у извештају супервизора. Дакле, дисциплинско веће није ограничено у оцени неправилности рада стечајног управника на оне на које је указао супервизор, већ утврђује чињенично стање и цени све доказе који су релевантни за доношење одлуке.

9.2.5 Иначе, напомињемо да законски није изричито прописано да ли се може покренути дисциплински поступак против стечајног управника који је избрисан из именика стечајних управника, али у једној од одлука Управни суд изјаснио се на следећи начин: „[...] Дисциплинско веће налази да је та чињеница без утицаја на овај поступак с обзиром на то да су предметни дисциплински поступци покренути за време док је А.А. имао лиценцу за обављање послова стечајног управника и да се ради о неправилностима које су почињене у време када је именовани имао лиценцу за обављање послова стечајног управника из кога разлога чињеница да није обновио лиценцу не може утицати на одговорност за радње које је извршио у време када је имао лиценцу. [...] При томе се у списима предмета туженог, који су достављени суду уз одговор на тужбу, налази извештај супервизора заведен [...] од 28.11.2014. године, а из образложења оспореног решења произлази да је тужиоцу престала лиценца и својство стечајног управника 23.11.2014. године. Како је одредбама члана 3д Закона о лиценцирању стечајних управника, прописано

да дисциплински поступак против стечајног управника покреће дисциплинско веће на основу извештаја супервизора, то је наведено од битног утицаја на правилност и законитост решавања, јер се не може прихватити као правилно закључивање туженог да се ради о дисциплинским поступцима који су покренути за време док је тужилац имао лиценцу за обављање послова стечајног управника.”

9.2.6 У вези с овим, налазимо релевантним да цитирамо и следећу Пресуду Управног суда: „Неосновани су и наводи тужбе да је у конкретном случају престала могућност покретања и вођења дисциплинског поступка, јер тужилац у тренутку поновног вођења дисциплинског поступка није имао статус лиценцираног стечајног управника. Ово са разлога што ниједном законском одредбом надзор над радом стечајног управника није везан за његово тренутно обављање те дужности, већ се односи на његов целикупан рад. И наводи којима се указује да у конкретном случају није дозвољено поновно вођење дисциплинског поступка, будући да му је лиценца одузета решењем од 13.05.2011. године, су неосновани, с обзиром да је наведено решење поништено у управном спору, а понови поступак спроведен у извршењу пресуде Управног суда 4У-6961/11. Суд је ценио и да су неосновани наводи тужбе којима се указује да је тужиоцу на терет стављено пропуштање спровођења одређених радњи 2005. године, те да му је у међувремену, [...] лиценца обновљена. Ово с тога што је услов за обнављање лиценце субјективне природе и односи се на савесност рада стечајног управника, која се по природи ствари претпоставља. Како у моменту обнављања лиценце није било довољно релевантних доказа који јасно и недвосмислено указују на несавесност у раду тужиоца, директор Агенције је, на основу дискреционог овлашћења одлучио у корист тужиоца, а по спроведеном дисциплинском поступку, утврђено је да тужилац није савесно и законито обављао своје послове, те му је изречена мера као у диспозитиву оспореног решења.”

9.2.7 У Пресуди Управног суда, Одељења у Новом Саду III-7У-5188/16 од 22. 6. 2018. године, Суд је навео следеће: „Наводи из тужбе да се против тужиоца није могао водити дисциплински поступак с обзиром да је 13. новембра 2015. године поднео захтев за брисање из именика стечајних управника нису основани. Ово из разлога што је дисциплински поступак против тужиоца покренут и окончан у периоду када је тужилац био лиценцирани стечајни управник. [...] Дисциплинско веће је ценило наводе [...] о поднетом захтеву за брисање из именика стечајних управника и правилно нашло да је та чињеница без утицаја на одлуку у дисциплинском поступку с обзиром да други орган Агенције није донео решење о одузимању лиценце стечајном

управнику и брисању из именика стечајних управника. Како се у конкретном случају ради о неправилностима које је у прописаном поступку утврдила Агенција, која је законом овлашћена да проверава да ли стечајни управници обављају послове у складу са прописима којима се уређује стечај, у време када је стечајни управник имао лиценцу за обављање послова стечајног управника, подношење захтева за брисање из именика стечајних управника није било од утицаја како за одговорност стечајног управника за радње које су извршене у време када је имао лиценцу, тако ни за спровођење и окончање раније покренутог дисциплинског поступка.”

9.2.8 У даљем тексту, биће приказани одломци из одлука Управног суда из којих се могу утврдити због којих радњи или пропуста су стечајним управницима изрицане мере у дисциплинском поступку, по ком основу и за који износ.

9.3. Повреда члана 3. Кодекса етике – значај стандарда поступања „без одлагања“ и везаност правном квалификацијом из извештаја супервизора

„Оспореним решењем, коначним у управном поступку, стечајном управнику [...], изречена је мера опомена, због тога што је, обављајући дужност стечајног управника у стечајном поступку [...] одлучивао о захтеву за излучење предмета лизинга, што спада у надлежност стечајног судије, чиме је поступио супротно одредби члана 95. став 7. Закона о стечају, као и што по сазнању за постојање излучног захтева исти није у најкраћем року проследио стечајном судији, на који начин је поступио супротно одредби члана 3. став 1. Кодекса етике за стечајне управнике, а што је оцењено као лакша повреда дужности стечајног управника. [...]

Нису основани наводи тужбе којима тужилац указује да тужени орган није навео разлоге у погледу његовог неблаговременог поступања, које је противно одредби члана 3. став 1. Кодекса етике за стечајне управнике, јер ниједном одредбом Закона о стечају није предвиђен рок за поступање у конкретној правној ситуацији, при чему се благовременост у том смислу, може утврдити само из чињенице да ли је наступила или је претило наступање одређене последице, а у конкретном случају је неспорно да никаква последица није наступила. Ово због тога што је, према налажењу Суда, стечајни управник у обавези да послове обавља на професионалан начин, савесно и благовремено, у смислу одредбе члана 3. став 1. Кодекса етике за стечајне управнике, при чему је одредбом члана 95. став 7. Закона о стечају, између осталог прописано

да је стечајни судија дужан да без одлагања одлучи о захтеву за излучење предмета лизинга, због чега је, према налажењу Суда, стечајни управник такође у обавези да без одлагања достави захтев за излучење стечајном судији, без обзира на начин на који је излучни захтев доспео код стечајног управника, јер је стечајни управник дужан да без одлагања такав захтев достави стечајном судији. При томе, наступање штетних последица, према налажењу Суда, није од значаја на обавезу стечајног управника да послове обавља на професионалан начин, савесно и благовремено и да у случају сазнања за постојање излучног захтева, исти без одлагања достави стечајном судији, а не да одлучује о њему на начин на који је то учинио тужилац у конкретном случају, одлуком број 80 од 15.10.2012. године.

Нису од значаја за другачију оцену законитости оспореног решења, наводи тужбе којима тужилац указује да тужени орган није могао извршити преквалификацију са теже повреде дужности стечајног управника, коју је предложио супервизор у извештају, на лакшу повреду дужности стечајног управника, која му је стављена на терет оспореним решењем, због чега је у конкретном случају тужени орган морао донети одлуку о обустави поступка, при чему је супервизор, ако је утврдио постојање неправилности мањег значаја, требало да му наложи да те неправилности отклони у примереном року, које би биле отклоњене, а супервизор би у том случају у свом извештају навео да нема места покретању дисциплинског поступка. Ово најпре због тога што супервизор није утврдио постојање неправилности мањег значаја, већ је нашао да се ради о тежој повреди дужности, због чега није било места отклањању неправилности у примереном року, при чему су у тренутку подношења извештаја супервизора 19.12.2012. године, неправилности већ биле отклоњене, доношењем одлуке стечајног судије о захтеву за излучење 03.12.2012. године. Осим тога супервизор је у извештају од 19.12.2012. године, о извршеном испитивању рада стечајног управника, констатовао постојање неправилности у раду стечајног управника и предложио покретање дисциплинског поступка, али без обзира што је супервизор сматрао да се у конкретном случају ради о тежој повреди дужности, према налажењу Суда, тужени орган је везан само предлогом за покретање дисциплинског поступка, али не и мишљењем супервизора о којој повреди дужности се у конкретном случају ради, с обзиром да је тужени орган након спроведеног поступка, утврдио да постоје мањи пропусти и неправилности у раду стечајног управника и повреде прописа

којима се уређује стечај које немају значајан негативан утицај нити последице на стечајну масу, повериоце или трећа лица, због чега се у конкретном случају ради о лакшој повреди дужности, која је тужиоцу стављена на терет, па су наводи тужбе за другачије закључивање, оцењени као неосновани.“

Уместо закључка:

- 1) Како је прописано да је стечајни судија дужан да без одлагања одлучи о захтеву за излучење предмета лизинга, следи да је стечајни управник дужан да му захтев без одлагања проследи, без обзира на то како је захтев доспео до њега;
- 2) Дисциплинско веће није везано мишљењем супервизора у погледу правне квалификације повреде дужности. Ако се у извештају супервизора неправилности стечајног управника оцене као лакше/теже повреде дужности, то не значи да је и дисциплинско веће дужно да на исти начин оквалификује неправилности стечајног управника.

9.4. Повреда члана 3. Кодекса етике – осврт на обавезу дужности стечајног управника да у случају банкротства уновчава имовину стечајног дужника, а не да настави са пословањем, односно обављањем делатности

„Оспореним решењем [...], стечајном управнику [...], овде тужиоцу, изречена је мера јавна опомена и новчана казна од 800.000,00 динара, због тога што је, обављајући дужност стечајног управника у предмету стечајног дужника [...]: 1. у периоду од 07.05.2012. године (од отварања стечајног поступка) закључно са 31.12.2013. године, извршио набавку опреме (сировине и репроматеријал) веће вредности, о чему, као о радњи од изузетног значаја, није обавестио стечајног судију и добио сагласност одбора поверилаца, као и што је без одобрења стечајног судије исплатио са рачуна стечајног дужника и то: укупан износ од 64.471.634,13 динара за набавку сировина и репроматеријала, укупан износ од 21.880.625,81 динара на име осталих трошкова стечајне масе и укупан износ од 216.712,00 динара на име осталих трошкова стечајног поступка, чиме је поступио супротно одредби члана 18. тачка 4. и одредбама члана 28. Закона о стечају (“Службени гласник РС”, бр. 104/09 и 99/11) и члана 3. Кодекса етике за стечајне

управнике (“Службени гласник РС”, бр. 11/10), како је то посебно за сваки период описано у диспозитиву оспореног решења; 2. у име и за рачун стечајног дужника закључио уговоре о услужној преради поврћа и откупљивао сировине које је, након прераде, паковао у амбалажу [...] и продавао као готов производ, а о наведеним пословима није обавештавао стечајног судију, нити је имао сагласност одбора поверилаца, нити је наведене продаје приказао у тромесечним извештајима о току стечајног поступка и стању стечајне масе, чиме је поступио супротно одредбама члана 28. и члана 29. став 1. и 5. Закона о стечају; 3. за ангажоване раднике по уговору о раду и уговору о делу није у потпуности извршио уплату обавеза по основу пореза и доприноса, чиме је поступао супротно одредбама члана 77. став 4. Закона о стечају и члана 3. Кодекса етике за стечајне управнике; 4. у име стечајног дужника прибавио сертификате који су били потребни за обављање наведених делатности стечајног дужника, који су плаћени са рачуна стечајног дужника у износу од 397.198,52 динара, без одобрења стечајног судије, чиме је поступао супротно одредбама члана 18. тачка 4. Закона о стечају и члана 3. Кодекса етике за стечајне управнике, а што је оцењено као тежа повреда дужности стечајног управника, у смислу члана 3а и 3ђ Закона о агенцији за лиценцирање стечајних управника. Одређено је да је тужилац дужан да изречену новчану казну плати на означени уплатни рачун јавних прихода, у року од 15 дана, од пријема решења и да доказ о уплати достави туженом органу.

[...]

По оцени Управног суда, правилан је закључак туженог органа да је тужилац у конкретном случају починио тежу повреду дужности у смислу члана 3ђ Закона о Агенцији за лиценцирање стечајних управника, због чега му је правилно изрекао меру – јавне опомене и новчане казне. Ово стога што је несумњиво утврђено да је тужилац, као стечајни управник, предузимао одређене радње, међу којима су радње обављања делатности и вршио одређена плаћања, а о истима није обавештавао, односно није добио сагласности стечајног судије, одбора поверилаца и других органа, чиме је прекршио цитране одредбе Закона о стечају. Тужилац током поступка ове чињенице није ни спорио, што се види из његове изјаве дате на записник који је потписао. Поступајући по налогу супервизора да достави све сагласности стечајног судије на спорне трошкове, доставио је сагласности у износу који је много мањи од стварно насталих и плаћених трошкова. Тужилац је сам изјавио да није тражио сагласност стечајног судије и одбора поверилаца, односно да је имао сагласност за много мање износе.

[...]

Тужени орган је правилно оценио да је било непотребно вршити економско-финансијско вештачење на околност пословања стечајног дужника за период од маја 2012. године до 31.12.2013. године, што је тужилац предложио у поднеску од 06.08.2014. године, јер је задатак стечајног управника да прода, односно уновчи имовину стечајног дужника, а не да настави са пословањем, односно обављањем делатности стечајног дужника."

Уместо закључка:

На основу последње цитиране реченице закључујемо да је, у случају банкротства, циљ стечаја да се у што краћем року, под најповољнијим условима за намирење стечајних, различитих и заложних поверилаца, уновчи имовина, обезбеде средства за намирење, а не да се настави са пословањем, односно обављањем делатности стечајног дужника.

9.5. Повреда чл. 3. и чл. 6. Кодекса етике и Националног стандарда 2, 3 и 5 из Правилника о утврђивању националних стандарда за управљање стечајном масом („Сл. гласник РС“, бр. 43/05)

„Оспореним решењем тужиоцу, стечајном управнику [...] изречена је мера одузимања лиценце, због тога што [...] није пописао целокупну имовину стечајног дужника која улази у стечајну масу са назначењем њихове процене и исту није приказао у Извештају о економско- финансијском положају стечајног дужника (ЕФИ), чиме је прекршио одредбе члана 85. Закона о стечајном поступку („Службени гласник РС“, бр. 84/2004 и 84/2005), Правилника о утврђивању националних стандарда за управљање стечајном масом - Национални стандард број 2. и 3. („Службени гласник РС“, број 43/05) и члана 3. Кодекса етике за стечајне управнике („Службени гласник РС“, број 43/05); није обавестио суд о сукобу интереса за именовање за стечајног управника с обзиром да је истовремено био и поверилац стечајног дужника, чиме је прекршио одредбе члана 15. став 1. тачка б) Закона о стечајном поступку и тачке 6. Кодекса етике за стечајне управнике; након проглашења банкротства наставио је обављање делатности производње, набавке сировина и репроматеријала за рачун стечајног дужника и закључио уговор о куповини средстава за заштиту биља у висини од 32.523,77 евра, о чему, као о радњи од изузетног значаја, није обавестио стечајног судију нити је за исте прибавио сагласност одбора поверилаца, као ни што у тромесечним

извештајима о току стечајног поступка и стању стечајне масе није приказао производњу, продају залиха, извршене компензације и куповину пестицида, чиме је прекршио одредбе члана 18. ст. 3, 4, 8 и 9. Закона о стечајном поступку; поступак продаје имовине стечајног дужника - усеви (продаја уговорена 6. децембра 2011. године са "В.В." доо из ...) није спровео у складу са прописима, јер приликом спровођења продаје методом „јавно прикупљање понуда“ није обавестио органе стечајног поступка о намери продаје имовине, продају није огласио у три високотиражна дневна листа већ у једном дневном листу, при чему оглас не садржи све елементе прописане законом, а при томе је сауговарача из овог уговора ставио у погоднији положај у односу на друга лица у поступку продаје имовине стечајног дужника јер се обавезао да целокупну производњу „натуралног семена пшенице категорије ССИГ у 2012. години“ испоручи сауговарачу на начин предвиђен уговором, а не на начин и у поступку који је прописан законом, на који начин је поступао супротно одредбама члана 110. ст. 3. и 4, члана 111. ст. 1. 2, и 4. Закона о стечајном поступку, као и Националног стандарда бр. 5; дана 12.03.2012. године закључио је Анекс 1. Уговора о купопродаји покретне и непокретне имовине стечајног дужника [...] којим је купцу из основног уговора уступио без накнаде имовину стечајног дужника и то непокретности (земљиште и објекти) уписане у [...] и одређене покретне ствари које су наведене у прилогу анекса уговора, а која непокретна и покретна имовина није била предмет основног уговора о купопродаји, а при том о таквом располагању није обавестио органе стечајног поступка, на који начин је оштетио стечајну масу, права поверилаца и трећих лица и угрозио законитост стечајног поступка, чиме је поступио супротно одредби члана 17. став тач. 1) и 11) Закона о стечајном поступку као и чл. 3. и 7. Кодекса етике за стечајне управнике, а што је оцењено као тежа повреда дужности стечајног управника, у смислу чл. 3ђ и 3е Закона о Агенцији за лиценцирање стечајних управника.

[...]

Код оваквог стања ствари, правилно је, по оцени Управног суда, одлучио тужени орган када је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно применио материјално право."

Уместо закључка:

Наведеним изводом одлуке из судске праксе приказали смо један од примера теже повреде дужности стечајног управника због које је изречена мера одузимања лиценце стечајном управнику.

9.6. Повреда чл. 3. и чл. 7. ст. 4. Кодекса етике, Националног стандарда 2 и 3 из Правилника о утврђивању националних стандарда за управљање стечајном масом („Сл. гласник РС“, бр. 43/05) – осврт на исплату трошкова по адвокатској тарифи због тога што је заступао стечајног дужника у парничним поступцима

„[...] Утврђено је да тужилац, као стечајни управник [...], није у року од 30 дана од дана преузимања стечајне масе извршио попис имовине, чиме је поступио супротно одредби члана 17. став 3. тачка 1) Закона о стечајном поступку (“Службени гласник РС”, број: 84/04). Даље је утврђено да тужилац није пописао и у извештају о економско-финансијском положају стечајног дужника [...] приказао целокупну имовину стечајног дужника – оснивачки удео стечајног дужника [...] у висини од 29,38% којим је непокретна имовина, на којој је стечајни дужник имао уписано право коришћења у Поседовном листу бр. [...], као оснивачки улог пренет на друго правно лице, као и да у извештају о економско-финансијском положају стечајног дужника [...] није евидентирао да је стечајни дужник на наведеним непокретностима имао уписано право коришћења, нити је унео списак радњи и послова које се могу побијати, чиме је поступио супротно одредби чл. 85. Закона о стечајном поступку и Правилника о утврђивању националних стандарда за управљање стечајном масом – Национални стандард бр. 2. и 3. (“Службени гласник РС”, број 43/05). Даље је утврђено да тужилац није предузео неопходне мере и радње ради очувања имовине стечајног дужника и није обавестио одбор поверилаца и стечајног судију о радњама и пословима које је стечајни дужник предузимао непосредно пре отварања стечајног поступка, а у време привремене неспособности за плаћање који је имовина стечајног дужника отуђена из стечајне масе на начин којим се нарушава равномерно намирење стечајних поверилаца, а поједини повериоци стављају у погодности положај, нити је тужилац покренуо поступке за побијање таквих радњи и послова, на који начин је поступио супротно одредбама члана 17. и 98. Закона о стечајном поступку и чланом 3. Кодекса етике за стечајне управнике (“Службени гласник РС”, бр. 84/04). Такође је утврђено да је тужилац у парничним поступцима, у којима је стечајног дужника заступао као стечајни управник, тражио исплату трошкова по адвокатској тарифи, на који начин је поступао супротно одредби члана 21. Закона о стечајном поступку и члана 7. став 4. Кодекса етике за стечајне управнике. Полазећи од утврђеног чињеничног стања, тужени налази да је тужилац, учињеним неправилностима повредио основна начела на којима је заснован стечајни поступак, да је непотпуним приказивањем целокупне имовине стечајног дужника умањио права поверилаца у смислу потпуне информисаности о стању

стечајне масе, чиме је онемогућио правилно одлучивање о даљем току поступка, као и да је погодовао у корист неким повериоцима (бившем власнику стечајног дужника) и створио услове за мање намирење осталих поверилаца, те значајно оштетио стечајну масу. Налазећи да је почињеним неправилностима извршен значајан негативан утицај на стечајну масу и права поверилаца, Дисциплинско веће је оценило да је тужилац починио теже повреде дужности стечајног управника из члана 3ђ Закона о Агенцији за лиценцирање стечајних управника, те је тужиоцу изрекло меру одузимања лиценце за обављање послова стечајног управника, налазећи да је ова мера адекватна тежини учињене повреде дужности. [...]

Суд је такође ценио наводе тужиоца којима се истиче да је тужилац поднеском од 01.10.2007. године обавестио Одбор поверилаца о разлозима због којих је дошло до пропуста након сачињавања извештаја од 28.08.2007. године, али налази да исти нису од утицаја на другачију одлуку у овој ствари, будући да се тим наводима не доводи у питање правилност утврђеног чињеничног стања у погледу учињених пропуста од стране тужиоца. Такође, по оцени овог суда, неосновано се наводима тужбе истиче да стечајном управнику није забрањено да у парничним поступцима, у којима заступа стечајног дужника у наведеном својству, тражи исплату трошкова по адвокатској тарифи. Ово стога што према одредбама члана 21. став 1. и 2. Закона о стечајном поступку, стечајни управник има право на награду за свој рад и накнаду стварних трошкова, коју одређује стечајни судија сагласно одговарајућем подзаконском акту, при чему је одредбом члана 7. став 4. Кодекса етике за стечајне управнике (“Службени гласник РС”, бр. 11/2010) прописано да стечајни управник не може захтевати или примати било какву врсту накнаде, нити остваривати право на другу добит или корист за обављање послова из делокруга стечајног управника, изузев награде за рад и накнаде трошкова које одобри суд.“

Уместо закључка:

Ма колико стручно заступао стечајног дужника у судским и другим поступцима пред надлежним органима, стечајни управник нема право наплаћивати награду и накнаду за свој рад по адвокатској нити било којој другој тарифи, чак и кад успе у наведеним поступцима. Ово из разлога што стечајни управник има само право на награду за свој рад и накнаду стварних трошкова, које је одређено стечајним прописима. Мимо наведене награде и накнаде, које одобрава суд у стечајном поступку, стечајни управник не може захтевати нити примати било какву другу врсту награде и накнаде.

9.7. Повреда члана 7. ст. 4. Кодекса етике – обављање књиговодствених услуга уз накнаду за стечајне дужнике

„Оспореним решењем, тужиоцу [...], изриче се мера новчана казна у износу од 50.000,00 [...] због тога што је, обављајући дужност у стечајном поступку над стечајним дужником [...] и стечајним дужником [...] и стечајним дужником [...], обављао књиговодствене услуге уз накнаду за наведене стечајне дужнике, чиме је изазвао сукоб интереса у смислу одредбе члана 7. став 4. [...] Кодекса етике за стечајне управнике [...], а што је оцењено као лакса повреда дужности стечајног управника у смислу чл. 3ђ и 3е Закона о Агенцији за лиценцирање стечајних управника [...].“

У тужби поднеој овом суду [...], тужилац оспорио законитост решења туженог органа [...]. Тужилац указује на Национални стандард број 1 под ИВ који регулише рачуноводствену евиденцију стечајног дужника, а које послове тужилац у својству стечајног дужника редно обавља у поменутим стечајним поступцима, за шта није тражио нити примао било какву накнаду. Сматра да се књиговодствени послови, који подразумевају систематско књиговодствено евидентирање пословних промена исказаних у рачуноводственим исправама, никако не могу подразумевати као редовни посао и обавеза стечајног управника, даон није у обавези, нити је едукован да обавља послове књиговодства. [...] тужени орган не прави разлику између појмова: евиденција рачуноводствене исправе и књижење рачуноводствене исправе, те погрешно примењује одредбу Националног стандарда број 1 и појам књижења рачуноводствених исправа.

[...]

Суд је ценио навод тужбе, али имајући у виду да тужилац током поступка, нити уз тужбу није доставио доказ да је претходно прибавио сагласност стечајног судије за ангажовање књиговодствене агенције коју воид стечајни управник нити да је обавестио суд о околностима који указују на потенцијални сукоб интереса у смислу члана 7. став. 3 Кодекса етике, нашао да се вима не доводи у сумњу утврђено чињенично стање и законитост оспореног решења. Тим пре што је обавеза стечајног управника да пре него што ангажује лица за потребе обављања послова у стечајном поступку прибави сагласност стечајног судије, јер та сагласност има за циљ да обезбеди процену стечајног судије о потреби ангажовања стручних лица, ка ои трошкова стечајног поступка, због чега је према оцени Суда, потпуно ирелевантно да лис е ангажовање односи на обављање послова евиденције рачуноводствених исправа или послове књижења рачуноводствених исправа.“

Уместо закључка:

Из извода наведене одлуке се јасно види значај чл. 7. Кодекса етике који носи наслов „Искључење сукоба интереса“ као и значај института прибављања сагласности на поједине радње од стечајног судије, као органа који се стара о законитости спровођења стечајног поступка.

9.8. Повреда члана 3. Кодекса етике – непоступање по решењу стечајног судије о награди претходног именованог стечајног управника

„Оспореним решењем се тужиоцу, стечајном управнику, [...] изриче мера опомене, због тога што, обављајући дужност стечајног управника у стечајном поступку [...] није поступио по решењу суда [...], јер разрешеном стечајном управнику [...] није у целости исплатио износ на име награде која је досуђена решењем суда, чиме је повредио одредбе члана 2 става 1 тачка 1) и члана 3 став 1 Кодекса етике за стечајне управнике („Службени гласник РС“, број 11/10) а у вези члана 54. став 1. Закона о стечају („Службени гласник РС“, број 104/09..83/14), а то је оцењено као лакша повреда дужности стечајног управника, у смислу члана 3а, 3д, 3ђ и 3е Закона о Агенцији за лиценцирање стечајних управника.“

Тужбом, [...] тужилац оспорава законитост решења туженог органа због повреде правила поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, наводећи, пре свега, до је поступајући стечајни суд [...] донео решење које је у супротности са чланом 34. став 2. Закона стечају. Ово јер коначну висину награде за рад стечајног управника и висину накнаде трошкова одређује стечајни судија у време закључења стечајног поступка доношењем решења о закључењу стечаја, како је и констатовано у решењу о главној дерби у овом стечајном поступку које је Привредни суд [...] донео [...]. Како Закон о стечају не предвиђа доношење никаквих међуфазних решења о прерасподели коначне награде стечајних управника, то је доношењем решења Привредног суда [...] покренута ланчана реакција, најпре за притужбу на његов рад, а онда и надзор и налаз који је установио поступајући супервизор. Сматра да тужени орган није уопште узео у обзир чињеницу да се коначна награда за рад стечајних управника,

утврђује на завршном рочишту и то доношењем решења о закључењу стечаја, на основу чега је могла да врши надзор и контролу његовог рада. Са ових и осталих разлога ближе описаних у тужби, предлаже да Суд тужбу уважи и оспорено решење поништи.

[...]

Наводе жалбе да је исплата извршена сразмерно расположивој маси новчаних средстава која је могла бити употребљена за те намене, као и да је извршено исплатом мање исплаћен и трећепоступајући стечајни управник који такође има иста права у овом поступку као и стечајни управник који је поднео пријаву, тужени орган је правилно, по оцени Суда, оценио као наводе који немају утицаја на другачију одлуку, јер је стечајни управник био у обавези да исплату изврши у складу са решењем Привредног суда.

[...]

Суд је наводе тужбе којима тужилац оспорава утврђено чињенично стање оценио неоснованим и без утицаја на другачију одлуку у овој управној ствари. [...] С тим у вези, стечајни управник, овде тужилац, дужан је да обавља своје послове у складу са начелима и у складу са професионалном праксом, који се односе на свесно и благовремено испуњавање обавеза прописаних законом, одговарајућим подзаконским актима, односно да поступа у складу са правноснажном одлуком суда, што у конкретном случају, приликом исплате по решењу Привредног суда није учинио, будући да је извршио исплату у мањем износу него што је досуђено у предметном решењу.“

Уместо закључка:

По испуњењу услова за извршење судске одлуке, стечајни управник је дужан да одлуку изврши. Уколико је сматра незаконитом, може је побијати у складу са законом. Међутим, по стицању својства извршности, судску одлуку мора извршити, без одлагања.

9.9. Повреда члана 3. ст. 1. Кодекса етике – ненаплата закупнине кад стечајни судија није дао сагласност на ангажовање адвоката, а није било ни новчаних средстава за плаћање судских такси за покретање извршног поступка

„Дисциплинско веће је тужиљи доставило [...] извештај са позивом да се на исти изјасни у року од осам дана као и да изнесе све чињенице и околности од значаја за одлуку о дисциплинској одговорности. По наведеном позиву да се изјасни на предлог за покретање дисциплинског поступка тужиља је доставила изјашњење [...] у коме је навела да у њеном раду не постоје неправилности, нити тежа повреда радне обавезе и с тим у вези навела да је дана [...] са "В.В." д.о.о. из ..., закључила Уговора о закупу целокупне имовине стечајног дужника. У погледу односа са закупцем указала је да је дана 18.04.2013.године послала обавештење и опомену закупцу за измиривање доспелих а неплаћених обавеза по основу Уговора о закупу, те да је дана 24.10.2013.године због неизмиривања обавеза доставио закупцу обавештење о раскиду уговора са 30.10.2013.године. С тим у вези тужиља је указала да након раскида уговора, није постојала обавеза стечајног управника да фактурише закуп непокретне имовине стечајног дужника. [...] Присутна тужиља на усменој расправи је изјавила да у свему остаје код датог одговора на наводе из извештаја, а на питање да ли је покренут поступак принудне наплате износа дуга закупца од 620.000,00 динара, изјавила је да је предмет предала адвокату, али да стечајни судија није дала сагласност за његово ангажовање, а није било ни новчаних средстава за плаћање судских такси за покретање извршног поступка, па исти није ни покренут. Даље је навела да од октобра 2013.године купац више није био у закупу јер му је отказан уговор, а објекат је закључан и пломбиран. Дисциплинско веће је размотривши извештај супервизора, изјашњење стечајног управника са усмене расправе и на основу увида у целокупне списе предмета и расположиву документацију и доказе утврдило да стечајни управник није водио рачуна о увећању стечајне масе стечајног дужника и интересима поверилаца стечајног дужника, јер није покренуо поступак ради наплате потраживања стечајног дужника од закупца на име неизмирене закупнине почев од октобра 2012.године, те да је у конкретном случају дошло до оштећења стечајне масе и стечајних поверилаца за износ од 520.000,00 динара, која штета је након обуставе стечајног поступка, настала за правно лице над којим је обустављен поступак стечаја и његове повериоце имајући у виду да су протекли рокови за наплату предметног потраживања. Са наведеног дисциплинско веће је утврдило да у раду стечајног управника постоје неправилности које представљају лакшу повреду дужности стечајног управника, у смислу члана 3ђ став 2. Закона о Агенцији за лиценцирање стечајних управника, те да стечајном управнику треба изрећи новчану казну у висини од 30.000,00 динара, па је на основу члана 3а, 3д, 3ђ и 3е Закона о Агенцији за лиценцирање стечајних управника, одлучио као у диспозитиву оспореног решења. ▼

[...]

Имајући у виду утврђено чињенично стање [...] Управни суд налази да је оспорено решење донето без повреде правила поступка, као и да је засновано на правилно утврђеном чињеничном стању и правилној примени материјалног права, те да је тужени орган, оценом изведених доказа, правилно нашао да је тужила обављајући дужност стечајног управника у стечајном поступку над напред наведеним стечајним дужницима учинила неправилности ближе означене у диспозитиву оспореног решења, а које по својој природи представљају лакшу повреду дужности у смислу одредбе члана 3ђ став 2. Закона о Агенцији за лиценцирање стечајних управника, при чему је тужени орган за своју одлуку дао довољне и јасне чињеничне и правне разлоге које као правилне прихвата и овај суд."

Уместо закључка:

Од стечајног управника се очекује да у сваком тренутку обавља професионално свој посао, што значи да се очекује од стечајног управника да буде способан да покрене одговарајући поступак у законом прописаном року за наплату потраживања стечајног дужника – немогућност ангажовања адвоката или недостатак средстава за плаћање судских такси за покретање поступака, нису извињавајуће околности.

9.10. Повреда члана 3. ст. 1. Кодекса етике, Националног стандарда 3 и 4 из Правилника о утврђивању националних стандарда за управљање стечајном масом („Сл. гласник РС“, бр. 13/2010)

„Оспореним решењем је [...] стечајном управнику [...] изречена мера јавна опомена и новчана казна у износу од 200.000,00 (двестахиљададинара) због тога што, обављајући дужност стечајног управника, у предметима [...], није на прописан начин сачињавала и достављала тромесечне извештаје о току стечајног поступка и стању стечајне масе стечајном судији, одбору поверилаца и Агенцији за лиценцирање стечајних управника, нити је исправила грешке у попуњавању тромесечних извештаја а на које јој је супервизор у непосредном надзору указала; није благовремено достављала Агенцији за лиценцирање стечајних управника документацију коју је дужна да доставља у складу са одредбама прописаним Националним стандардом број

4; није поступала по налогу супервизора за доставу тражене документације; У предмету [...] онемогућила вршење стручног надзора, јер супервизору у поступку непосредног надзора није обезбедила неопходну документацију стечајног дужника; у предмету [...] у Извештају о економско финансијском положају стечајног дужника није на свеобухватан начин унела податке о имовини - опреми стечајног дужника, чиме је поступала супротно одредбама члана 27. став 4. Закона о стечају ("Службени гласник РС", бр. 104/09, 99/11 - др. закон и 71/12 - одлука УС), одредбама Правилника о утврђивању националних стандарда за управљање стечајном масом ("Службени гласник РС", број 13/10), и то Националног стандарда о састављању извештаја стечајног управника о економско финансијском положају стечајног дужника (Национални стандард број 3), Националног стандарда о извештавању и обавештавању Агенције за лиценцирање стечајних управника (Национални стандард број 4), одредби члана 7. Правилника о начину обављања стручног надзора над радом лиценцираних стечајних управника ("Службени гласник РС", број 35/10), одредбама члана 2. и члана 3. став 1. Кодекса етике за стечајне управнике ("Службени гласник РС", број 11/10), као и одредбама члана 3в. став 1. тачка 1) Закона о Агенцији за лиценцирање стечајних управника ("Службени гласник РС" бр. 84/04 и 104/09) у вези са одредбама члана 3а. став 2. истог закона, а што је оцењено као тежа повреда дужности стечајног управника, у смислу чл. 3ђ. и 3е. Закона о Агенцији за лиценцирање стечајних управника, па је одређено да је дужна да изречену новчану казну плати у року од 15 дана од пријема овог решења на уплатни рачун јавних прихода одређен у диспозитиву и да доказ о уплати достави Агенцији за лиценцирање стечајних управника.

[...]

Имајући у виду утврђено чињенично стање и цитиране прописе, правилно је, тужени орган на основу правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања, без повреде прабила поступка које су од утицаја на решавање ове управне ствари и уз правилну примену правних прописа на које се позвао, нашао да је тужила обављајући дужност стечајног управника починила тежу повреду дужности, јер није поступала по налогу супервизора, поновљено и континуирано ускраћивала сарадњу овлашћеним лицима Агенције, односно онемогућавала Агенцију у вршењу стручног надзора што је у поступку надзора утврдио супервизор и изрекао јој мере јавну опомену и новчану казну, ценећи све околности које су од утицаја на одређивање мера за утврђене повреде дужности. За своју одлуку тужени је дао јасне и на закону засноване разлоге, које у целости прихвата суд."

Уместо закључка:

Из наведеног примера из судске праксе може се утврдити како је санкционисан стечајни управник који је учинио неправилности у вези са извештавањем и непоступањем по налогу супервизора, поновљеним и континуираним ускраћивањем сарадње овлашћеним лицима АЛСУ, односно онемогућавање АЛСУ у вршењу стручног надзора. У питању је тежа повреда дужности стечајног управника.

9.11. Повреда Националног стандарда 5 из Правилника о утврђивању националних стандарда за управљање стечајном масом („Сл. гласник РС“, бр. 13/2010) – осврт на текст огласа о продаји и поступање стечајног управника кад има сагласност одбора поверилаца за уновчавање имовине непосредном погодбом и закључак стечајног судије да обустави продају

„У погледу поступка продаје имовине Ђ.Ђ. а.д. у стечају [...] дана 18.07.2011. године стечајни управник од Одбора поверилаца затражио сагласност за продају наведене имовине непосредном погодбом, уз образложење да је [...] најбољи понуђач, да је то најповољнији начин продаје, јер понуђач има разлучно право на истој имовини у већем делу и у њеном је закупу, да је оглас објављен на огласној табли суда дана 25.07.2011. године, да је у огласу наведено да се продаја врши методом непосредне погодбе, да ће се износ уплаћен по основу продајне документације вратити учесницима који не буду проглашени за најбољег понуђача, да ће стечајни управник Одбору поверилаца односно стечајном судији предложити понуђача који је писменом понудом или у накнадно обављеним директним преговорима поднео најповољнију понуду, нарочито у погледу висине и услова плаћања, и да ће продајни уговор бити потписан по проглашењу најповољнијег понуђача. Дана 01.09.2011. године тужилац је формирао Комисију која ће спровести отварање понуде, што је Комисија и учинила и записнички констатовала приспеће четири понуде међу којима је највећа понуђена сума од стране Е.Е. у износу од 144.600,000,00 динара, да исти купац као разлучни поверилац нуди плаћање компезацијом у висини разлучног права, а остатак у складу са огласом. Тужиоцу је решењем ... од 09.09.2011. године изречена мера јавне опомене за почињену тежу повреду дужности у стечајном поступку над наведеним стечајним дужником, да је

тужилац, као стечајни управник, огласио продају имовине стечајног дужника-земљишта и објеката уписаних у листу непокретности број ... чија је процењена вредност 216.058.236,00 динара. Записником од 12.09.2011. године стечајни управник, овде тужилац, директор купца и председник Одбора поверилаца су констатовали да је [...] најповољнији понуђач са наведеним износом, а дана 13.09.2011. године стечајни управник је Одбору поверилаца и стечајном судији доставио обавештење о намери, плану, начину и роковима продаје у коме је наведено да ће се продаја поменуте непокретне имовине извршити непосредном погодбом по наведеној цени, коју је купац дужан да плати у року од 8 дана од дана закључења уговора. Закључком [...] Привредни суд [...] је наложио стечајном управнику да обустави у целости поступак продаје непосредном погодбом по наведеном огласу и да започне нови поступак продаје имовине стечајног дужника. Дана 09.01.2012. године тужилац је наставио поступак продаје по наведеном огласу закључењем уговора са [...] који је оверен код Основног суда [...] 13.01.2012. године, на који начин је окончана продаја:

- на основу овако правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања основано је тужени орган нашао да је тужилац, у својству стечајног управника, приликом продаје имовине јавним надметањем поступио супротно Националном стандарду бр. 5 и одредби чл. 132. ст. 1. Закона о стечају, јер је био дужан да, уколико сматра да непокретност која се продаје има правних недостатака, обавести купце путем огласа, што није учинио а имао је сазнање, будући да су правни недостаци у погледу права својине на предметним непокретностима уписане у јавне књиге, при чему је тужени орган посебно имао у виду да је попис имовине једна од основних дужности стечајног управника, што подразумева и утврђивање власничког статуса над имовином која је пописана. Поред наведеног, прихватајући понуду купца [...] тужилац је поступио супротно одредби чл. 82. Закона о стечају, будући да нису били испуњени услови за намирење цене за купљену имовину пребијањем, при чему није са понуђачима водио преговоре, како је то изричито прописано Националним стандардом бр. 5. Тужилац је поступио и супротно одредби чл. 18. ст. 1. тач.6. Закона о стечају, јер је поступио супротно закључку стечајног судије [...], који је обавезујући за стечајног управника, тако што је наставио спровођење предметног поступка продаје, иако му је наложено да га обустави, и није спровео нови поступак продаје, због чега је поступак продаје у потпуности супротан одредбама Закона о стечају и Националном стандарду бр. 5;

- у погледу стечаја који се води на стечајним дужником Д.Д. а.д. у стечају утврђено је да је тужилац, као стечајни управник, огласио продају четири парцеле које нису биле у катастарском власништву стечајног дужника, и о томе није упозорио потенцијалне купце, са купцем је закључио уговор у коме је изричито наведено да се ради о парцелама у власништву стечајног дужника, иако је знао да предметна имовина нема тај власнички статус, при чему у поступку није истакнута ниједна околност која би евентуално указала да је стечајни управник био у заблуди, нити су презентирани поуздани докази да се ради о имовини стечајног дужника. Код овако правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања основано је тужени орган нашао да чињеница да је купац знао или је могао знати да се предметне некретнине не налазе у власништву стечајног дужника не ослобађају стечајног управника обавезе да упозори купца на ту околност, односно да му укаже на правне недостатке у вези са некретнинама које се продају у стечајном поступку, а поготово не представљају ону околност која би омогућила стечајном управнику да располаже имовином на којој стечајни дужник нема такво право, нарочито ако је у питању право коришћења на државној својини, коју држава уступа кориснику, будући да је у питању право којим се не може прометовати и везано је за лице коме је поверено од стране државе, и да је, на описани начин, тужилац поступио супротно наведеним одредбама чл. 132. ст. 1. Закона о стечају и Националном стандарду број 5;

- ценећи наводе тужиоца у погледу законске основаности предузетих радњи у вези са спровођењем предметне продаје, тужени орган је нашао да не указују да је тужилац у предметном поступку продаје поступао у складу са наведеним одредбама Закона о стечају и Националног стандарда, будући да продају имовине није огласио у дневним листовима, која обавеза произлази из Националног стандарда бр. 5, није водио преговоре са потенцијалним купцима, која радња је обавезна у случају непосредне погодбе, нити је прикупљене понуде отворио пред свим понуђачима и у њиховом присуству огласио најповољнијег понуђача, што значи да у спроведени поступак није укључио елементе који обезбеђују јавност и транспарентност и елементе који карактеришу непосредну погодбу, а искључио је могућност свих заинтересованих лица да путем преговора буду доведени у равноправну позицију, што није у складу са начелима стечајног поступка нити са одредбама које регулишу непосредну погодбу као начин продаје, за коју се тужилац определио и прибавио сагласност Одбора поверилаца.

Имајући у виду све наведено, по оцени суда, правилно је тужени орган утврдио да је тужилац, као стечајни управник, починио неправилности у свом раду, и да је почињеним неправилностима у поступку стечаја над [...] погодовао једном купцу, чиме је остале заинтересоване купце ставио у неравноправан положај, онемогућио проверу свог поступања у поступку уновчења имовине стечајног дужника и, не поступајући по налогу суда, угрозио законитост стечајног поступка, а тиме и права поверилаца, на који начин је довео у опасност и озбиљно угрозио стечајну масу. У поступку продаје непокретности у стечајном поступку над стечајним дужником Д.Д. у стечају својим поступањем проузроковао негативан утицај на масу, повериоце и трећа лица, јер је поступком продаје имовине, која није власништво стечајног дужника, што представља недозвољено располагање и не проузрокује правно дејство, а проузрокује трошкове, угрозио право власника те имовине и потенцијално створио услове за евентуални спор о тој имовини, а непотпуним информацијама о имовини која се продаје оштетио права купца и проузроковао трошкове који су настали у поступку такве продаје, јер је уговор накнадно раскинут, чиме је оштећена стечајна маса и непотребно продужен поступак стечаја.

Такође, правилно је тужени орган одлучујући о санкцији примереној за повреду дужности која је утврђена имао у виду да из комплетног поступања стечајног управника, овде тужиоца, произлази да се ради о изузетно тешким пропустима у његовом раду, односно неправилној примени законских одредби када је у питању предузимање свих потребних радњи у поступку продаје, да су неправилности почињене приликом продаје имовине у два надзирана поступка, да је тужилац, као стечајни управник, починио већи број неправилности, због чега је основано закључио да се не ради о случајним пропустима у раду, поготово када се има у виду да је тужилац од стране суда упозорен на неправилности почињене у поступку продаје и то путем изричитог налога суда, на који се он оглушио и овером уговора са купцем који је учествовао у поступку продаје, показао посебну упорност у истрајавању на неправилном поступању, чинећи нове и теже неправилности, као и да је тужилац већ дисциплински кажњаван за друге неправилности почињене у стечајном поступку над [...], да се ради о имовине велике вредности која представља скоро сву имовину стечајног дужника [...] и имовини у државном власништву у случају стечајног поступка над [...]

Имајући у виду све наведено, правилно је тужени орган одлучио као у диспозитиву оспореног решења, применом одредаба чл. 3д, 3ђ и 3е Закона о Агенцији за лицензирање стечајних управника. За своју одлуку тужени орган је дао довољне и на закону засноване разлоге које у свему прихвата и овај суд. ▼

Доносећи одлуку, суд је ценио навод тужбе да тужилац није довео у заблуду купца, из чега следи да није поступио супротно одредбама Националног стандарда бр. 5 о начину и поступку уновчења имовине стечајног дужника и супротно одредби чл. 132. ст. 1. Закона о стечају на тај начин што је омашком пропустио да наведе власнички статус непокретности која је предмет продаје, и нашао да није основан. Ово стога, што је тужилац био дужан, у смислу наведене законске одредбе и Националног стандарда бр. 5, да уколико у огласу о продаји нису наведени прописани подаци, податке учини доступним на исти начин на који је оглас објављен, будући да има обавезу да свим купцима обезбеди једнак положај да би се продаја спровела на јасан, транспарентан и фер начин.

Такође, неоснован је навод тужбе да тужилац није могао да поступи по закључку стечајног судије о обустави поступка продаје, јер га је обавезивала одлука Одбора поверилаца од 20.07.2011. године. Ово стога што је сагласност Одбора поверилаца на продају непосредном погодбом обавезујућа, у смислу да се иста продаја не може спровести без те сагласности, сагласност се прибавља пре почетка продаје непосредном погодбом и по својој природи није одлука о обавезном начину продаје, што значи да не подразумева да се конкретни поступак продаје, који је суд обуставио, мора наставити и окончати, при чему стечајни управник и Одбор поверилаца одредбама закона нису овлашћени да цене одлуке стечајног судије, нити да их мењају по свом нахођењу. Одлуку о методу продаје доноси стечајни управник, па како је, у конкретном случају, поступак продаје, започет у јулу 2011. године, обустављен одлуком суда и тужиоцу, као стечајном управнику, наложено од стране суда како даље да поступа, то је био у обавези да поступи у складу са том одлуком, што није учинио.“

Уместо закључка:

Стечајни управник мора поступати по одлукама суда. Уколико суд одлучи да обустави поступак продаје, сагласност Одбора поверилаца на метод продаје је без утицаја на даље спровођење продаје и није разлог за наставак поступка продаје. У конкретном случају, учињене су бројне неправилности, оквалификоване као тежа повреда дужности. Приликом продаје, стечајни управник се мора придржавати Националног стандарда бр. 5. Нема места импровизацији и непоступању по појединим одредбама, будући да су одредбе националних стандарда императивне природе.

9.12. Повреда Националних стандарда 1, 2 и 5 из Правилника о утврђивању националних стандарда за управљање стечајном масом („Сл. гласник РС”, бр. 13/2010) – посебан осврт на обавезну процену стечајног дужника као правног лица пре достављања одбору поверилаца на сагласност такав начин уновчења имовине стечајног дужника

„Тужиоцу је као стечајном управнику изречена мера новчане казне у износу од 800.000,00 динара због тога што је, обављајући дужност стечајног управника, починио тежу повреду дужности.

[...]

Према оцени Управног суда, правилно је поступио тужени орган када је оспореним решењем изрекао меру новчане казне тужиоцу, у означеном износу, због тога што је, обављајући дужност стечајног управника, починио тежу повреду дужности. Ово из разлога што имајући у виду напред цитиране одребе Закона о стечају, Националних стандарда и Закона о Агенцији за лиценцирање стечајних управника, недвосмислено произилази, да тужилац, у својству стечајног управника над стечајним дужником [...] који се води пред Привредним судом [...], није ушао у посед нити је ступио у контакт са одговорним лицем, при чему је утврђено да је стечајни дужник имао пет отворених рачуна код пословних банака, а да тужилац није истим банкама доставио обавештење о отварању стечаја нити захтев за гашење рачуна, нити је отворио нови рачун на име стечајног дужника. Поред овога, утврђено је да је, у поступку стечаја који се води пред Привредним судом [...], а који је отворен 25.11.2011. године, стечајни управник ушао у посед 02.12.2010. године, да је обавештење о отварању стечаја са захтевом за гашење рачуна достављено банци код које се водио рачун стечајног дужника 13.12.2010. године, те да је утврђено да на рачунима оба стечајног дужника није било промета, и да није било оштећења стечајне масе. У означеном стечајном поступку [...] стечајни управник је [...] закључио уговор о продаји стечајног дужника као правног лица методом непосредне погодбе, продајна цена је износила [...] еура, што је била и понуђена цена из понуде купца од [...], те да је Одбор поверилаца дао своју сагласност у погледу цене и услова продаје. Међутим, извештај о економско-финансијском положају стечајног дужника не садржи процену вредности стечајног дужника као правног лица, па је у описаним ситуацијама дошло до поступања које је супротно стечајним прописима. Наиме, стечајни управник је дужан да продају врши на начин који је најповољнији за повериоце

и оствари највећу могућу цену. У ситуацији када стечајни управник предлаже продају стечајног дужника као правног лица, он је дужан да обезбеди повериоцима све информације на основу којих би они одлучивали о давању сагласности на предложеној продаји стечајног дужника као правног лица. Без потребне информације о процени стечајног дужника као правног лица ни Одбор поверилаца нема могућности да процени да ли је тај начин продаје најоптималнији, а што доводи до доношења одлука које нису засноване на свим релевантним показатељима. Самим тим, не може се тврдити да је постигнута најповољнија цена и да су повериоци остварили највиши степен могућности намирење из средстава прибављених исплатом такве цене, будући да је смисао приступања продаји правног лица таква продаја повољнија од продаје имовине, а што подразумева да ће се приступити продаји правног лица када се може за исто постићи већа цена од цене која се може постићи продајом имовине. У конкретном случају тужилац у својству стечајног управника уопште није извршио процену стечајног дужника као правног лица, па чак ни поновну процену целокупне његове имовине. Једина процена која је вршена у току целог тог поступка је процена ликвидационе вредности коју је он извршио приликом сачињавања извештаја о економско-финансијском положају стечајног дужника. С друге стране, необавештавањем банака и пропуштањем да се угасе постојећи рачуни стечајни управник је омогућио коришћење тих рачуна мимо стечајног поступка. Чињеница да није било промета на тим рачунима, указује да није било значајних последица због почињених неправилности. У конкретном случају, у поступку стечаја над стечајним дужником [...] стечајни управник је створио могућност да се одређене новчане трансакције врше мимо стечајног поступка и потенцијално угрозио стечајну масу која представља и уплаћени предујам. У конкретном случају последица није било, али је настала опасност да последице наступе.

Сврха напред наведених законских и подзаконских одредби је да се утврди вредност стечајног дужника као правног лица ради јасног сагледавања могућности и постизања оптималне цене, односно продаје по најповољнијој цени која се може остварити на тржишту и следствено најповољније намирење поверилаца.

Напред наведеним поступањем у радњама стечајног управника постоје теже повреде његових дужности, те му је по оцени Управног суда тужена Агенција, у складу са одредбом члана 3е Закона о Агенцији за лиценцирање стечајних управника, правилно изрекла новчану казну у износу од 800.000,00 динара,

која је одмерена у оквиру законом прописаног распона, налазећи да је иста адекватна тежини почињене повреде дужности.

Суд је ценио наводе тужбе, па налази да су исти неосновани и без утицаја на доношење другачије одлуке у овој управној ствари. Ово из разлога што тужилац као стечајни управник није непосредно по покретању стечајног поступка доставио обавештење банкама по отварању стечајног поступка, са захтевом за гашење рачуна привредног друштва и отварање новог рачуна, затим, што је извршио продају стечајног дужника као правног лица методом непосредне погодбе, без процене вредности стечајног дужника као правног лица, чиме је извршена повреда Националног стандарда број 5. Такође, необавештавањем банака и пропуштањем да се угасе постојећи рачуни, тужилац је омогућио коришћење тих рачуна мимо стечајног поступка. Без утицаја су и наводи тужбе да се све исплате врше преко рачуна суда и да је то пракса у раду Привредног суда [...], имајући у виду напред наведену одредбу Националног стандарда која јасно прописује на који начин се врши управљање средствима која су намењена провођењу стечаја. Пропуштањем да отвори рачун у стечају, стечајни управник је створио могућност да се одређене новчане трансакције врше мимо стечајног поступка и тако потенцијално угрозио стечајну масу коју представља и уплаћени предујам. Пропуштање да се изврши процена вредности стечајног дужника као правног лица пре његове продаје представља најтежу почињену неправилност, која се не може квалификовати другачије него тежа повреда дужности. Из свега наведеног, јасно произилази да је стечајни управник својим поступањем повредио права повериоца, а потенцијално оштетио стечајну масу. Таквим поступањем тешко су повређена права повериоца који су ускраћени за информацију о вредности стечајног дужника за коју се процењује да би се могла постићи на тржишту. Ускраћивањем те информације повериоци нису уз сагледавање свих чињеница могли донети ваљану одлуку о сагласности на продају стечајног дужника, као правног лица, односно нису могли о томе одлучивати уз одмеравање свих чињеница које су за ставку одлуку релевантне. Без наведене процене Одбора поверилаца тужилац као стечајни управник није могао донети ни правилну одлуку о продаји непосредном погодбом, јер није могао оценити да ли је понуђена цена адекватна вредности стечајног дужника. Наиме, одредба члана 133. став 5. Закона о стечају императивно прописује да у случају продаје непосредном погодбом, обавештење из става 1. истог члана мора да садржи и процену вредности. Чињеница да је продаја извршена по цени која је нешто преко 50% процењене ликвидационе вредности стечајног дужника, а процењена вредност стечајног

дужника, као правног лица, није извршена, наводи на закључак да је стечајна маса потенцијално оштећења за најмање разлику између процењене ликвидационе вредности имовине стечајног дужника и постигнуте цене. У конкретном случају дисциплинско веће Агенције [...] правилно утврдило тежу повреду дужности стечајног управника за почињене неправилности у раду и изрекло меру новчане казне у складу са чланом 3а. Закона Агенцији за лиценцирање стечајног управника.”

Уместо закључка:

Стечајни управник мора да изврши процену вредности стечајног дужника као правног лица, пре уновчења имовине стечајног дужника наведеним начином продаје. Није извињавајућа околност што је одбор поверилаца дао сагласност на продају стечајног дужника као правног лица, методом непосредне погодбе. Без потребне информације о процени стечајног дужника као правног лица ни одбор поверилаца нема могућности да процени да ли је тај начин продаје најоптималнији, а што доводи до доношења одлука које нису засноване на свим релевантним показатељима.

9.13. Повреда члана 3. Кодекса етике – значај правилног тумачења прописа

„Оспореним решењем, ставом 1. диспозитива, стечајном управнику [...], овде тужиоцу, [...] изречена је мера: новчана казна у износу од 100.000,00 динара, због тога што, обављајући дужност стечајног управника у стечајном поступку који се води пред Привредним судом [...] над [...], није поступио по закључку Привредног суда [...], којим му је наложено да стави на увид оснивачу стечајног дужника књиговодствену и пословну документацију, извештај о економско-финансијском стању стечајног дужника, пријаве потраживања и листу потраживања, листу судских спорава, као и осталу релевантну документацију неопходну за сачињавање плана реорганизације, односно што је условио

достављање наведене документације оснивачу стечајног дужника уплатом гарантног депозита од стране истог у износу од 450.000,00 динара, чиме је повредио одредбу члана 161. став 2. Закона о стечају и члана 3. Кодекса етике за стечајне управнике (тачка 1.); није одмах по разрешењу извршио примопредају целокупне имовине и документације стечајног дужника новоименованом стечајном управнику и то: рачунар, батерије, телефонске централе и друге покретне имовине, чиме је повредио одредбу члана 33. став 1. Закона о стечају и члана 3. Кодекса етике за стечајне управнике (тачка 2); ставом 2. диспозитива наведеног решења за наведене повреде је оцењено да представљају лакшу повреду дужности стечајног управника; ставом 3. наведеног решења стечајни управник А.А., овде тужилац, дужан је да изречену новчану казну плати у року од 15 дана од дана пријема овог решења.

У тужби, поднетој Управном суду дана 16.12.2013. године, тужилац је оспорио законитост решења туженог органа са свих законом прописаних разлога, наводећи да му није омогућено да учествује у поступку приликом доношења оспореног решења, а што је прописано одредбом члана 3д став 3. Закона о Агенцији за лиценцирање стечајних управника. Даље, истиче да тужилац није прекршио одредбу члана 161. став 2. Закона о стечају, према којој трошкови у вези са сачињавањем и подношењем плана реорганизације који предлаже стечајни управник или стечајни дужник, представљају трошак стечајног поступка, а власник стечајног дужника подносилац плана је у обавези да сноси трошкове сачињавања плана. Предлаже да суд тужбу уважи и оспорено решење поништи.

[...]

Тужилац је притужиоцу дао сагласност за увид у документацију, уз услов да пре било каквог прегледа документације уплати гарантни депозит у износу од 450.000,00 динара, а што је у супротности са одредбом члана 161. став 2. Закона о стечају, којим је прописано да трошкове сачињавања и подношења плана реорганизације сноси предлагач плана реорганизације. Трошкови у вези са сачињавањем и подношењем плана реорганизације, које предложи стечајни управник или стечајни дужник, представља трошак стечајног поступка.

[...]

Приликом доношења одлуке тужени је имао у виду и наводе тужиоца дате у његовом изјашњењу [...], у коме тужилац није спорио извршење радњи које му се стављају на терет, али спори њихову противправност, износећи горе наведене разлоге за своје поступање. Међутим, тужени је нашао да наведени разлози нису оправдавајући и да су усмерени искључиво на избегавање одговорности стечајног управника, овде тужиоца. Тужени је, имајући у виду цитиране одредбе закона утврдио да, у конкретном случају, наведена неправилност у раду стечајног управника, представља мањи пропуст и неправилност у раду и повреду прописа којима се уређује стечај, које нема значајан негативан утицај нити последице на стечајну масу, повериоца или трећа лица, која по својој природи представља лакшу повреду дужности.“

Уместо закључка:

Од стечајног управника се очекује да познаје прописе и да их правилно тумачи. Непознавање прописа не ослобађа одговорности.

9.14. Повреда члана 3. и члана 6. Кодекса етике – повреда личног и професионалног интегритета наплатом награде на име намирења разлучног повериоца за који не постоји основ обрачуна награде

„У предмету стечајног дужника [...] утврђено је да је стечајни управник обрачунао накнаду код намирења разлучних поверилаца у смислу члана 133. Закона о стечају и члана 9. Правилника о основама и мерилима за одређивање награде за рад и накнаде трошкова стечајних управника, чиме је прекршио члан 3. и 6. Кодекса етике за стечајне управнике, јер је разлучном повериоцу признао разлучно право над новчаним депозитом у износу од 520.000 евра и пре намирења разлучног повериоца, одбио износ од 20.900,00 евра на име своје награде, чиме је поступио супротно члану 133. Закона о стечају и члана 9. Правилника о основама и мерилима за одређивање награде за рад и накнаде трошкова стечајног управника, с обзиром да је у конкретном случају предмет разлучног права био новчани депозит, у којој ситуацији не постоји основ за обрачун награде стечајног управника. Поступајући на наведени начин, стечајни управник је угрозио свој лични и професионални интегритет у смислу одредбе члана 3. и 6. Кодекса етике.“

Уместо закључка:

Став да стечајни управник нема право на награду, обрачунату након намирења разлучног повериоца, чије је потраживање било обезбеђено на новчаном потраживању стечајног дужника према његовом дужнику изнет је у Решењу Привредног апелационог суда Пвж. 768/2012 од 17.10.2012. године, чији је извод објављен у Билтену судске праксе привредних судова бр. 4/2012.

10. СТУДИЈЕ СЛУЧАЈА

10.1. Сценарио 1: Пре именованја

10.1.1. Друштво које се бави малопродајом са бројним изнајмљеним просторима и залихама је престало са пословањем и налази се пред стечајем.

10.1.2. Стечајни управник је лични пријатељ брата директора друштва који му се обратио да пружи савет током периода од 12 месеци који је претходио престанку пословања друштва због финансијских потешкоћа.

10.1.3. Стечајни управник има значајно искуство у сектору малопродаје у којем је постигао добре резултате за повериоце.

10.1.4. Савет пре поступка стечаја је неформално дат брату. Није било директног ангажмана са дужником и стечајни управник није примио никакву накнаду за пружени савет. Део датог савета био је да се директор одврати од преноса закупа имовине на име своје супруге.

10.2. Питање:

10.2.1. Да ли је стечајни управник у позицији да прихвати именованје у поступку, посебно зато што би његово искуство у овој области могло резултирати бољим исходом за повериоце?

10.3. Препоручени одговор:

10.3.1. Према принципима етичког понашања, стечајни управник мора бити независан и такође мора деловати као независан. Стечајни управник је имао претходни однос са дужником и стога га је тешко сматрати независним, објективним и непристрасним, посебно због личне везе са директором дужника, чак и ако је савет брату био неформалан и неплаћен. Препоручује се да стечајни управник одбије именованје у овом случају.

10.4. Сценарио 2: Након именованја

10.4.1. Стечајни поступак над стечајним дужником траје преко 10 година. Нема новчаних средстава на рачуну стечајног дужника. Од имовине остале су покретне ствари које се односе на канцеларијски материјал (стари столови, столице, факс, жичани телефон) за које не постоји интересовање купаца. Одбор поверилаца не постоји. Два члана су била физичка лица која су дала оставку, трећи члан није поднео пријаву потраживања. Не може да се оформи одбор поверилаца, јер нико од стечајних поверилаца не жели да буде члан. Од непокретности постоји земљиште поводом кога је покренут поступак враћања одузете имовине по Закону о враћању одузете имовине и обештећењу. Поступак се односи на само један део земљишта, 1/10. Због дужине трајања стечајног поступка, а због све већег „притиска“ од приговора на суђење у разумном року, стечајни управник одлучује да огласи продају непокретности методом јавног надметања. Трошкове продаје ће он лично

покрити. За покретне ствари распитао се код 10-ак поверилаца да ли жели да им сразмерно пренесе ствари у својину (иначе, има преко 100 поверилаца, у питању су бивши радници стечајног дужника), они су се изјаснили да не желе и да су сагласни да их стечајни управник узме за себе. Стечајни управник одлучује да неке ствари поклони пријатељу за викендицу, а неке одлучује да баци.

10.5. Питања:

10.5.1. Да ли је стечајни управник поступио у складу са Кодексом етике?

10.5.2. Да ли би другачија била ситуација да је покретне ствари задржао за себе, како се изјаснио изврстан број стечајних поверилаца?

10.5.3. У случају да у поступку враћања одузете имовине буде правноснажно одбијен захтев подносиоца захтева, да ли се може сматрати да је стечајни управник правилно поступио, јер је његова процена да је захтев подносиоца неоснован била правилна? При томе, резервисао је средства у висини 1/10 тржишне вредности имовине, ради накнаде штете потенцијалном излучном повериоцу.

10.6. Препоручени одговори:

10.6.1. Стечајни управник није поступио у складу са Кодексом етике. Наиме, стечајни управник је дужан да поступа професионално, савесно, како у конкретном случају није поступио. Отуђио је покретне ствари мимо законске процедуре, свесно кршећи прописе по којима је дужан да поступа. Непокретност је такође имао намеру да уновчи иако постоји законска забрана уновчавања имовине која је у поступку реституције док се правноснажно не оконча наведени поступак.

10.6.2. Ситуација не би била повољнија за стечајног управника ни да је покретне ствари задржао за себе, јер стечајни повериоци могу да не знају правила по којима се имовина отуђује у поступку стечаја, али стечајни управник мора да познаје стечајне прописе. Воља неколицине стечајних поверилаца не може мењати императивне правне норме, ако за то нема правног основа.

10.6.3. Неправилно поступање стечајног управника не би било ништа мање и да је на крају подносиоцу захтева правоснажно одбијен захтев за враћање одузете имовине. Ово из разлога што стечајни управник мора поступати у складу са Законом о стечају, Националним стандардима и Кодексом етике, те уколико постоји забрана уновчавања имовине, стечајни управник не може ценити целисходност наведене забране и у складу с проценом, управљати се да ли ће уновчавати имовину стечајног дужника или не. Околност да је резервисао средства за евентуално надокнађивање штете не доводи до другачијег правног закључка.

10.7. Сценарио 3: Након именованја

10.7.1. Стечајни управник именован је након разрешења претходног стечајног управника на лични захтев. У извештају о економско-финансијском положају стечајног дужника који треба да прикаже целокупну имовину затечену и пописану на локацији стечајног дужника не наводи се покретна ствар за коју је поднет излучни захтев. У питању је машина вредна око 5.000 евра, која се користи у производњи, иначе лако преносива. Наведена машина се налази у државини стечајног дужника. Као доказ да има право на излучење, излучни поверилац доставља уговор о закупу у ком се наводи да је таква машина била предмет закупа и да је он био закуподавац. Такође, доставља и попис робе у ком се наводи наведена машина, али се не наводе ближи подаци, серијски број и сл., већ описно.

10.7.2. С обзиром на то да стечајни управник нема у тренутку обраћања излучног повериоца неки доказ да је машина власништво стечајног дужника, прихвата поднети захтев за излучење. Наводи да је тако поступио да би предупредио трошкове судског поступка који би највероватније изгубио, а и излучног повериоца познаје преко пријатеља и зна га као часног и поштеног привредника. С обзиром на то да машина нигде није ни евидентирана кроз ЕРС, није унео ни одлуку о излучењу наведене ствари.

10.8. Питање:

10.8.1. Да ли је стечајни управник правилно поступио?

10.9. Препоручени одговор:

10.9.1. Стечајни управник није правилно поступио. Наиме, стечајни управник је дужан да поступа професионално и савесно. Он се током целог трајања стечајног поступка стара да очува вредност стечајне масе, по могућству и да је увећа. При околности да у тренутку обраћања излучног повериоца није имао доказ да је машина власништво стечајног дужника, не значи да је требало да прихвати излучни захтев излучног повериоца на основу исправа које саме за себе немају непобитну доказну снагу о власништву над машином. Такође, не само да је стечајни управник непрофесионално и несавесно поступио, чак и супротно Националном стандарду бр. 4. о извештавању и обавештавању АЛСУ у вези са излучењем ствари, већ је поступио и пристрасно будући да је на његову одлуку утицало то да излучног повериоца познаје од раније и сматра га поштеним човеком. Његова оцена о моралним квалитетима излучног повериоца не сме утицати на објективно расуђивање и поступање у складу са Законом о стечају и Професионалним стандардима.

11. ДИСЦИПЛИНСКЕ САНКЦИЈЕ У МЕЂУНАРОДНОЈ ПРАКСИ

11.1. Дисциплинске санкције – УК

11.1.1. Када је у питању регулатива дисциплинског поступка у УК, заједничка комисија за стечај утврђује стандарде понашања за стечајног управника, које затим примењују четири Призната професионална тела (РПБ).

11.1.2. Удружење стечајних практичара (ИПА) је једно од четири РПБ-а, које је овластио државни секретар (Влада Уједињеног Краљевства). ИПА спроводи редовно праћење стечајних управника које лиценцира (око 535 стечајних управника).

11.1.3. Мониторинг се спроводи на основу профила ризика за сваког стечајног управника. Фактори у профилу ризика се могу променити, али се заснивају на факторима као што су број случајева, број особља које ангажује, број примљених жалби итд.

11.1.4. Области које ИПА тренутно сматра потенцијално високим ризиком укључују праћење новца, међународне санкције, злоупотребе у вези са кредитима за подршку који се дају привредним друштвима, као и да ли стечајни управници спровode довољно детаљне истражне радње.

11.1.5. Врсте санкција

- Врсте дисциплинских санкција су покривене у ИПА-иним Упутствима о заједничким санкцијама.
- То укључује упозорење (нефинансијска санкција), новчану казну у распону од 3.000 до 10.000 фунти или поништење лиценце за рад.
- ИПА је изрекла следећи број дисциплинских санкција (споразуми и новчане казне) у протекле три године: 2023. – 8; 2022. – 13; и 2021 – 39.

11.1.6. Дисциплински поступак

- Примедбе о кршењу дужности од стране стечајних управника могу произаћи из редовних надзорних инспекција које

спроводи ИПА, или из притужби упућених Служби за несолвентност.

- Примедба о кршењу дужности подноси се стечајном управнику, који може да поднесе изјаву. Питање се затим прослеђује независном комитету, Одбору за регулативу и понашање (РЦЦ). Овај комитет се састоји углавном од чланова који нису стечајни управници тако да се ИПА не може оптужити за пристрасност.
- На основу налаза РЦЦ, стечајни управник ће добити могућност споразума (тј. дати му прилику да прихвати примењену санкцију). Око 98% примедби се решава у овој фази.
- Ако се споразум одбије, предмет се затим прослеђује Дисциплинском и жалбеном одбору (ДАЦ). Овај одбор делује као врста трибунала, а стране имају правно заступање. Налази или закључци ДАЦ-а су обавезујући за стечајног управника.
- Према статистичким подацима објављеним на веб страници Владе Уједињеног Краљевства, 27 дисциплинских санкција против стечајних управника је изречено 2023. године (тј. мере које превазилазе формална упозорења). Ово укључује санкције које су изречене од стране свих РПБ.

11.1.7. Захтеви за обештећење

- Поред дисциплинских санкција које може изрећи регулатор, сваки поверилац који верује да је на њих негативно утицало понашање стечајних управника може тражити обештећење тако што ће се обратити суду. Ово је законско овлашћење према законима о стечају у случају злоупотребе од стране стечајног управника.
- Ако је тужба поднета због немара, захтев би био покривен осигурањем од професионалне одговорности стечајних управника.
- Постоји полиса осигурања за сваки поступак стечаја, на процењену вредност имовине у стечајној маси. Ово покрива сваки губитак настао као резултат преваре или кршења дужности од стране стечајног управника.

11.2. Дисциплинске санкције – Француска

11.2.1. Тело које је у Француској одговорно за спровођење како обуке тако и надзора над радом стечајних управника је *Conseil National des Administrateurs Judiciaires et des Mandataires Judiciaires* (CNAJMJ). CNAJMJ је одговоран и за успостављање правила која регулишу професионално понашање и етику, и управљање системом за жалбе, међутим нема овлашћење да наметне санкције стечајним управницима због кршења професионалног понашања.

11.2.2. Ова дисциплинска улога је резервисана за владину комисију у оквиру Министарства правде (Национална комисија за регистрацију и дисциплину).

11.2.3. У годишњем извештају Министарства правде за 2022. годину (стр. 29) се наводи да је Национална комисија за регистрацију и дисциплину „у 2022. години испитала 97 предмета, 96 одлука је у припреми, од којих је 31 резултирало регистрацијом, а 15 уклањањем са националне листе“. Не наводи да ли је уклањање резултат дисциплинске санкције (за разлику од уклањања из других (професионалних) разлога) ([Rapport activité DACS 2022 V7 copie.indd \(justice.gouv.fr\)](#)).

12. ЗАКЉУЧАК

12.1. Најважнији циљеви стечајних поступака

12.1.1. Захтеви за етичким и професионалним стандардима за стечајне управнике су фундаментални за постизање најважнијих циљева ефикасног стечајног поступка.

12.1.2. Ови циљеви су првенствено:

- а. расподела ризика међу учесницима тржишне економије на предвидљив, правичан и транспарентан начин; и
- б. заштита и максимизација вредности у корист свих заинтересованих страна.

12.1.3. Предвидљивост у примени закона о стечају је од суштинског значаја да би се одржало поверење у стечајни режим.

12.1.4. Правичан третман поверилаца је важан, јер је у сценарију стечаја погођено више страна. Питање преваре и фаворизовања често се јавља у случајевима великвидности, што такође може довести до неједнаког третмана.

12.1.5. Транспарентност је неопходна како би повериоци добили довољно информација како би остварили своја права по закону. Поред надзора од стране суда, транспарентност такође омогућава повериоцима да играју активну улогу. На овај начин, повериоци могу да делују на стечајног управника, као и да имају увид у то како стечајни управник обавља своје дужности.

12.2. Етички и професионални стандарди

12.2.1. Улога стечајног управника је кључна у постизању општих циљева стечајног поступка.

12.2.2. Он мора да извршава све одговорности и овлашћења која су му дата у складу са високим професионалним стандардима. Иако се ови стандарди могу разликовати од земље до земље, заједничке карактеристике укључују поступање са:

- а. интегритетом;
- б. објективношћу;
- в. непристрасношћу;
- г. независношћу;
- д. поверљивошћу; и
- е. одговорношћу.

Поред овога, стечајни управник мора бити одговарајуће квалификован и имати професионалну компетенцију.

12.2.3. Међутим, ЕБРД процена за стечајне управнике је утврдила да су професионални стандарди и етика најслабије мерило у погледу

учинка стечајних управника. У то време већина земаља анкетираних у регионима ЕБРД-а није имала етички кодекс или професионалне стандарде мимо захтева постављених у примарном законодавству. Стога, област етике и професионалних стандарда треба да буде кључна област у циљу подизања професионалних стандарда за професију стечајне управнике на међународном нивоу.

12.2.4. Такође треба имати на уму да лош рад једног стечајног управника може утицати на перцепцију целе професије и имати штетне последице по перцепцију јавности.

12.2.5. Стечајни управник је дужан да, без изузетака, примењује правила из релевантног етичког кодекса. Њихова обавезна примена прописана је ради обезбеђивања законитог, ефикасног и надасве праведног спровођења стечајног поступка.

12.2.6. Непоступањем по правилима из етичког кодекса етике стечајни управник излаже себе могућности разрешења у стечајном поступку у ком је именован, као и дисциплинској, грађанској, прекршајној, привредно-казненој па и кривичној одговорности. Непоступањем по наведеним правилима нарушава лични и професионални интегритет који може у крајњем случају довести до губљења лиценце за обављање послова стечајног управника.

12.2.7. Да би знао на прави начин да примењује правила етичког кодекса потребно је да одржава ниво професионалног знања и вештина, што може остварити на различите начине. Осим кроз стицање непосредног искуства, за одржавање нивоа професионалног знања и вештина, потребног за правилно обављање послова из свог делокруга, стечајни управник може похађати стручне скупове и семинаре на којима се дискутује о стечајној материји, затим пратити судску праксу судова који примењују прописе којим се уређује стечај и прописе који се тичу, директно или индиректно, положаја, права и обавеза стечајног управника и стечајног дужника.

12.2.8. Укратко, могло би се рећи да је питање етике у срцу делотворних стечајних поступака. Етичка питања ће се појавити у многим околностима и у различитим фазама поступка и често захтевају да се пажљиво избалансира низ различитих принципа. Да би се смањило лични ризик, неопходно је да стечајни управник пажљиво размотри таква питања, да тражи савет од релевантних трећих страна, укључујући професионална тела или удружења, и у многим случајевима претходно одобрење поверилаца или суда ако су питања комплексна или ако стечајни управник нема потребна законска овлашћења за самостално поступање.

13. БИБЛИОГРАФИЈА

Међународна

1. Правно одељење ММФ-а, *Уредне и ефективне процедуре у случају несолвентности* (2. август 1999.), Публикације ММФ-а, <[Уредне и ефикасне процедуре за несолвентност \(имф.орг\)](#)> приступљено 17. јануара 2024.
2. Уредба Савета (ЕЦ) 2015/848 од 20. маја 2015. о поступцима у случају несолвентности (преиначена) [2015.] ОЈ Л141, <[Уредба - 2015/848 - ЕН - ЕУР-Лек \(europa.eu\)](#)> приступљено 17. јануара 2024.
3. Директива Савета 2019/1023 од 20. јуна 2019. о оквирима за превентивно реструктурирање, о отплати дугова и дисквалификацијама и о мерама за повећање ефикасности поступака у вези са реструктурирањем, несолвентношћу и отплатом дуга, као и о изменама и допунама Директиве (ЕУ) 2017/1132 (Директива о реструктурирању и несолвентности) [2019] ОЈ Л172, 18-55, <[хттпс://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TKST/?uri=CELEX:32019L1023](#)> приступљено 17. јануара 2024.
4. ЕБРД, 'Процена носилаца инсолвентних канцеларија' (2014), <[Процена сектора несолвентности \(ебрд.цом\)](#)> приступљено 17. јануара 2024.
5. ЕБРД, 'Процена реорганизације пословања' (2022), <[13472 ЕБРД \(Извештај о бази података о инсолвентности АРТВОРК\).пдф \(ебрд-реструцтуринг.цом\)](#)> приступљено 17. јануара 2024.
6. ЕБРД, „Принципи носиоца инсолвентне канцеларије“ (јул 2021.), <[13472 ЕБРД \(Принципи инсолвентне канцеларије АРТВОРК\) \(9\).пдф](#)>, приступљено 17. јануара 2024.
7. ЕБРД, „Кључни принципи ефикасног система несолвентности“ (мај 2021.), <[хттп://www.ebrd.com/legal-reform/ебрд-инсолвенци-цоре-принциплес.пдф](#)>, приступљено 17. јануара 2024.
8. Комисија Уједињених нација за међународно трговинско право (УНЦИТРАЛ), *Законодавни водич о закону о несолвентности* (Публикације Уједињених нација 2005), <[Законодавни водич о закону о несолвентности \(ун.орг\)](#)> приступљено 17. јануара 2024.
9. ИНСОЛ Еуропа, „Изјава о принципима и смерницама за стечајне имаоце у Европи“ (април 2015), <[хттп://www.инсол-еуропа.орг/довнлоад/ресорце/167](#)>, приступљено 17. јануара 2024.
10. Закон о несолвентности 1986 (УК), <[Закон о несолвентности 1986 \(легислатион.гов.ук\)](#)> приступљено 17. јануара 2024.
11. Универзитет у Лајдену, „Извештај ИИИ : Изјава о принципима и најбољим праксама за носиоце стечајних канцеларија у Европи (октобар 2014), <[хттпс://www.университеитлеиден.нл/бинариес/онтент/ассетс/рехтсгелеердхеид/фисцаал-енецономисцхе-ваккен/реп3.пдф](#)>, приступљено 2. фебруара 2024.
12. Удружење инсолвентних практичара, 'Изјаве о пракси несолвентности', <[СИП-ови – Енглеска и Велс | Удружење стечајних практичара \(инсолвенци-практиционерс.орг.ук\)](#)>, приступљено 2. фебруара 2024.
13. Удружење стечајних практичара, 'Етички кодекс за чланове' (март 2020), <[ИПА етички кодекс \(инсолвенци-практиционерс.орг.ук\)](#)>, приступљено 2. фебруара 2024.
14. Удружење практичара у случају несолвентности, 'Заједничко упутство о санкцијама' (2016), <[Цоммон Санцтионс Гуиданце | Удружење стечајних практичара \(инсолвенци-практиционерс.орг.ук\)](#)>, приступљено 2. фебруара 2024.
15. ГОВ.УК, „Будућност регулативе о несолвентности“ (ввв.гов.ук , 12. септембар 2023.) <[хттпс://www.gov.uk/говернмент/цонсултатионс/тхе-футуре-оф-инсолвенци-регулатион/тхе-футуре -оф-инсолвенци-регулатион](#)> приступљено 2. фебруара 2024.
16. ГОВ.УК, 'Будућност регулативе о несолвентности: одговор владе' (ввв.гов.ук , 12. септембар 2023.), <[Будућност регулативе о несолвентности: одговор владе - ГОВ.УК \(www.gov.uk\)](#)> приступљено 2. фебруара 2024.
17. Светска банка, „Принципи за ефикасну несолвентност и режиме поверилаца/дужника“ (2021), <[хттпс://опенкновледге.ворлдбанк.орг/сервер/апи/цоре/битстреамс/3824фе8е-ед63-5ф96-аа28-ф5афц759е562/онтент](#)> приступљено 2. фебруара 2024.
18. ЕБРД, 'Процена несолвентности у поступцима реорганизације' (2022), <[хттпс://ебрд-реструцтуринг.цом/сторе/уploадс/доцментс/13472%20ЕБРД%20\(Инсолвенци %20Ассесмент%20Датасе%20РЕПОРТ%20\).пдф](#)>, приступљено 2. фебруара 2024.
19. Правила о несолвентности (Енглеска и Велс) 2016, <[Правила о несолвентности \(Енглеска и Велс\) 2016 \(легислатион.гов.ук\)](#)>, приступљено 2. фебруара 2024.
20. Прописи о стечајним управницама 2005, <[Тхе Инсолвенци Практиционерс Регулационс 2005 \(легислатион.гов.ук\)](#)>, приступљено 2. фебруара 2024.
21. Служба за несолвентност, 'Гуиданце-Инсолвенци Бондс: информације за стечајне управнике' (април 2014.) <[Обвезнице за несолвентност: информације за стечајне управнике - ГОВ.УК \(www.gov.uk\)](#)>
22. Француски трговачки законик 2000, <[Комерцијални законик \(консолидована верзија од 22. септембра 2018.\)](#), Француска, ВИПО Лек>, приступљено 2. фебруара 2024.
23. Гоувернемент, 'Мисија анализе профила и мотивације делинквантс интерпеллес а л'оцсасион де л'еписоде де виоленцес урбаинес' (август 2023), <[хттпс://www.јустице.гоув.фр/ситес/дефаулт/филес/2023-09/раппорт_ацтивите_ДАЦС_2022.пдф](#)>, приступљено 2. фебруара 2024.

Србија

1. Закон о стечају ("Службени гласник РС" бр. 104/2009, 99/2011 – други закон, 71/2012 – Одлука УС РС, 83/2014, 113/2017, 44/2018 и 95/2018) <[хттпс://www.параграф.рс/прописи/закон_о_стечају.хтмл](http://www.параграф.рс/прописи/закон_о_стечају.хтмл)> приступљено дана 11.03.2024. године;
2. Закон о Агенцији за лицензирање стечајних управника ("Службени гласник РС". бр. 84/2004, 104/2009, 18/2005 – други закон и 89/2015) <[хттпс://www.параграф.рс/прописи/закон_о_агенцији_за_лицензирање_стечајних_управника.хтмл](http://www.параграф.рс/прописи/закон_о_агенцији_за_лицензирање_стечајних_управника.хтмл)> приступљено дана 11.03.2024. године;
3. Кодекс етике за стечајне управнике ("Службени гласник РС", бр. 11/2010) <[хттпс://www.параграф.рс/прописи/кодекс_етике_за_стечајне_управнике.хтмл](http://www.параграф.рс/прописи/кодекс_етике_за_стечајне_управнике.хтмл)> приступљено дана 11.03.2024. године;
4. Правилник о утврђивању националних стандарда за управљање стечајном масом ("Службени гласник РС", бр. 62/2018) <[хттпс://www.параграф.рс/прописи/правилник_о_утврђивању_националних_стандарда_за_управљање_стечајном_масом.хтмл](http://www.параграф.рс/прописи/правилник_о_утврђивању_националних_стандарда_за_управљање_стечајном_масом.хтмл)> приступљено дана 11.03.2024. године;
5. Приручник за стечајне управнике за примену националних стандарда и кодекса етике, Београд 2010. године <[хттпс://www.алсу.гов.рс/бап/уpload/документс/приручник/приручник_за_примену_НС_и_КЕ_ср.пдф](http://www.алсу.гов.рс/бап/уpload/документс/приручник/приручник_за_примену_НС_и_КЕ_ср.пдф)>, приступљено дана 11.03.2024. године;
6. Катарина Јовичић, Накнада штете због повреде пословне тајне, Зборник радова, Међународна научна конференција Проузроковање штете, накнада штете и осигурање (25;2022; Београд, Ваљево), стр. 215-230 <[хттп://рицл.иуп.рс/1374/1/2022%20-%20ОН%Ц5%A0%20-%20Јови%Ц4%8Ди%Ц4%87.пдф](http://рицл.иуп.рс/1374/1/2022%20-%20ОН%Ц5%A0%20-%20Јови%Ц4%8Ди%Ц4%87.пдф)> приступљено дана 11.03.2024. године;
7. Пресуда Врховног касационог суда Узп-336/2017 од 21.12.2017. године;
8. Пресуда Управног суда, Одељење у Нишу II-1 У-10672/17 од 28.09.2019. године;
9. Пресуда Управног суда 13У-7115/12 од 23.07.2012. године;
10. Пресуда Управног суда 16У-19495/13 од 04.09.2015. године;
11. Пресуда Управног суда 15У-5824/16 од 02.11.2018. године;
12. Пресуда Управног суда, Одељење у Новом Саду III-7У-5188/16 од 22.06.2018. године;
13. Пресуда Управног суда 21У-9637/15 од 30.10.2017. године;
14. Пресуда Управног суда, Одељења у Нишу II-3 У-5534/13 од 29.12.2014. године;
15. Пресуда Управног суда, Одељење у Новом Саду III-4У-2616/16 од 23.01.2018. године;
16. Пресуда Управног суда, Одељење у Новом Саду IIIИ-7У-5188/16 од 22.06.2018. године;
17. Пресуда Управног суда, 10У-10426/15 од 21.09.2016. године;
18. Пресуда Управног суда, Одељења у Нишу II-4У-23355/18 од 11.02.2021. године;
19. Пресуда Управног суда, Одељења у Нишу II-4У-15455/18 од 11.02.2021. године;
20. Пресуда Управног суда, 21У-2629/18 од 12.01.2022. године;
21. Пресуда Управног суда, Одељење у Новом Саду II-2У-8653/16 од 10.12.2019. године;
22. Пресуда Управног суда, Одељење у Новом Саду II-27У-6049/12 од 17.09.2015. године;
23. Пресуда Управног суда; Одељења у Крагујевцу I-20У-5335/12 од 15.05.2014. године;
24. Пресуда Управног суда 1У-19682/13 од 16.09.2015. године;
25. Пресуда Управног суда 8У-8340/11 од 28. 11. 2013. године;
26. Пресуда Управног суда 18У-1557/13 од 25. 8. 2015. године;
27. Пресуда Врховног касационог суда Узп. 270/19 од 22.11.2019. године;
28. Пресуда Привредног апелационог суда Пвж 147/11 од 10.03.2011. године;
29. Пресуда Привредног апелационог суда Пж 1490/20 од 029.02.2022. године;
30. Пресуда Врховног касационог суда Прев 90/17 од 27.07.2017. године.

АУТОРИ И САРАДНИЦИ

Аутори:

Kerry Trigg

Kerry Trigg је радила као стечајни управник у Великој Британији око 30 година, радећи у тиму за реструктурирање компаније Ernst & Young (EY). Током тог времена, стекла је широко искуство у корпоративном реструктурирању, делујући као главни стечајни управник и у трговинским управама и у поступцима банкротства. Kerry такође има значајно искуство у међународном реструктурирању солвентних и несолвентних група компанија за клијенте са седиштем у Великој Британији и САД, а и у многим европским јурисдикцијама.

Искуство у корпоративном реструктурирању које Kerry има покрива многе индустријске секторе, укључујући грађевинарство, транспорт, индустријску производњу, штампање, телекомуникације, истраживање нафте, финансијске услуге, угоститељство, науке, одбрану и добротворне секторе.

Била је блиско укључена и у развој и маркетинг EY понуде за рационализацију правног лица и развила је и организовала интерне курсеве обуке за особље EY у Великој Британији и Европи.

Нортел Група: због свог посебног искуства у процесима реструктурирања и рачуноводства у Француској, у комбинацији са познавањем језика, Kerry је наставила да пружа специјализирану помоћ EY на консултантској основи до закључења поступка 2021. године.

ЕБРД: од марта 2019. Kerry је ангажована на консултантској основи за ЕБРД као део пројекта правне транзиције за обуку и усавршавање локалних стечајних управника у Јерменији. Ово је био први пројекат формалне обуке за јерменске стечајне управнике и спроведен је онлајн 2022. године. То је довело до тога да је више од 90% јерменских стечајних управника завршило обуку, што је сада обавезан услов постављен на годишњем нивоу.

Бранка Весовић

Бранка Весовић има велико правно искуство у областима привредног, банкарског и финансијског права, решавања спорова и финансијског реструктурирања. Претходно је радила као виши правни саветник у workout одељењима две међународне банке присутне на српском тржишту. Ради у банкарској и финансијској пракси, а посебно је специјализована за синдицирано и пројектно финансирање, дубинску анализу кредитног портфолија, банкрот и реструктурирање и наплату потраживања.

Њено релевантно радно искуство у области стечаја и реструктурирања обухвата саветовање Piraeus bank SA Грчка, Credit Agricole Bank Србија, као и Societe Generale Bank Србија, у вези са вансудским поступцима реструктурирања, као и у вези са стечајним поступцима у погледу различитих компанија из грађевинске, фармацеутске и пољопривредне делатности. Она је правни саветник стечајног управника С&А Србија, у једном од највећих стечајних поступака у Србији до сада.

Лука Андрић

Лука Андрић има преко 25 година искуства у правној пракси, са примарним фокусом на раду на сложеним правним трансакцијама у Србији и региону и саветовању међународних и домаћих финансијских институција. Његова стручност је посебно у области инсолвентности и реструктурирања, где је током година саветовао и кредиторе и дужнике у многим водећим случајевима реструктурирања и стечаја у Србији. Поседује значајно искуство у раду како са државним органима Србије, тако и са међународним и домаћим корпоративним клијентима.

Лука је у београдску адвокатску комору примљен 2001. године. 2007. и 2008. био је државни секретар у Министарству економије и регионалног развоја Србије, задужен за послове привреде и приватизације. Од 2008. до 2011. био је специјални правни саветник потпредседника Владе Србије, водећи преговоре о уговарању значајних инфраструктурних и ЈПП пројеката, укључујући финансирање путног коридора X предвођено међународним финансијским институцијама, оснивање заједничког привредног друштва између српске Владе и Fiat SpA итд.

Током протеклих 10 година, господин Андрић је био експерт ЕБРД-а, УСАИД-а и Светске банке за питања банкарства, државних предузећа, стечајног права и финансијског реструктурирања, укључујући и регулаторни и пројектни рад. Као шеф комисије Владе Србије за израду нацрта прописа, господин Андрић је имао кључну улогу у изради нацрта Закона о стечају из 2009. године, Закона о привредним друштвима из 2011. године и Закона о добровољном финансијском реструктурирању из 2015. године, а учествовао је и као члан комисија за израду нацрта у припреми измена и допуна Закона о стечају из 2017. године и нацрта Националних стандарда за стечај.

Лука је један од оснивача и дугогодишњи члан управе Удружења Turnaround Management Association.

Сарадници:

Paul Omar

Paul је академски правник који ради у британском сектору високог образовања и такође и као консултант бројних међународних институција активних у сектору инсолвентности.

Paul је радио британској академији 25 година, углавном на Универзитету у Сасексу, као и у Велсу и Источном Мидлендсу. ренутно је виши предавач земљишног права на Универзитету Де Монтфорт у Лестеру. Такође је имао гостовања на Универзитету у Преторији, Универзитетском колеџу у Лондону и на Правном институту Џерси, Сент Хелијер. Његови истраживачки интереси обухватају стечајно, корпоративно и имовинско право и објавио је преко 230 књига, уређиваних збирки, поглавља и чланака. Уредник је часописа *International Insolvency Review* и члан уређивачког одбора Eurofenix кварталног часописа *INSOL Europe*.

Paul је радио као секретар Академског форума *INSOL Europe* и као члан Управног одбора Међународне академске групе *INSOL*, заједничког академско-практичког пројекта *INSOL Europe* о сарадњи и комуникацијама, Академске саветодавне групе на пројекту међународне дипломе *INSOL* и одбора за *INSOL*-ов међународни курс за глобалну стечајну праксу. У скорије време, Paul је био члан Експертске групе Европске комисије за реструктурирање и стечај, која је помогла у изради нацрта Директиве о превентивном реструктурирању и облику нове иницијативе за усклађивање несолвентности објављене у децембру 2022.

Paul је тренутно консултант Европске банке за обнову и развој и радио је/ради на пројектима у Јерменији и Србији. Такође је спољни саветник курса за индијску диплому из несолвентности и координатор техничког истраживања за *INSOL Europe*.

Catherine Bridge Zoller

Catherine Bridge Zoller је виши саветник за финансијско право у ЕБРД-овом Програму правне транзиције, који има за циљ да промовише правно окружење погодно за инвеститоре, транспарентно и предвидљиво у земљама у којима ЕБРД послује. Откако се придружила ЕБРД-у 2012. године, Catherine је водила пројекте реформе несолвентности и финансијског права у различитим јурисдикцијама у Европи, Централној Азији, Северној Африци и на Блиском истоку.

Catherine је алумни Clifford Chance LLP, где је радила у канцеларијама компаније у Лондону, Милану, Минхену и Дубаију. Држављанка Велике Британије и Канаде, Catherine је квалификовани адвокат у Енглеској и Велсу.

Нинослав Воларевић

Нинослав Воларевић је судија Привредног суда у Нишу од 2018. године. Од 2019. године председник је Одељења стечаја у наведеном суду. Пре судијске функције, радио је као судијски помоћник у различитим судовима, уписао Правосудну академију, што му је омогућило стицање праксе из различитих области права. Правосудну академију уписао је 2012. године и завршио 2015. године. Од 2014. године има положен и адвокатски испит.

Као судија привредног суда поступао је у парничној, привредно-казненој и стечајној материји на којој је и сада распоређен. Поступао је у преко 65 стечајних предмета. Учесник је бројних семинара и међународних конференција, а од 2019. године је ad hoc предавач на семинарима и стручним скуповима које организује Агенција за лиценцирање стечајних управника.

Ђорђе Јокић

Ђорђе Јокић има искуство као стечајни управник, финансијски саветник, проценитељ и судски вештак. Главне области његове стручности су вођење стечајних поступака, реструктурирање пословања, финансијска анализа и саветодавне услуге, пословно планирање и стратешко вођење. Као портфолио менаџер (ЦФА) стицао је искуство и знање на тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената.

Његове способности и знања стечена су у пословној пракси, али и у додатној едукацији: сертификовани овлашћени рачуновођа, лиценцирани портфолио менаџер, лиценцирани стечајни управник и процењивач имовине и капитала.

Почев од 2001. па до 2005., Ђорђе је био ангажован на пословима пословног планирања, анализе и финансирања као руководилац финансија или финансијски директор у водећим приватним компанијама у земљи. Од 2005. до 2008. као руководилац пројекта у Агенцији за приватизацију водио је истовремено око 60 стечајних поступка. Од 2008. па до 2011., радио је као портфолио менаџер у друштву за управљање пензијским фондом.

Током протеклих 13 година, Ђорђе је као власник агенције ТЦФ стечајни управник, вештачење и консалтинг, спроводио стечајеве у више од 30 привредних друштава, вршио процене имовине, правних лица, капитала и акција у више од 70 привредних друштава и банака, израдио више од 10 планова реорганизације и вештачио у више од 100 предмета привредних и основних судова.

